OPENBARE VERGADERING VAN 31 OKTOBER 2012

Voorzitter: de heer J.P. Rehwinkel

Aanwezig: de dames M. Dekker (PvdA), E. van Lente (PvdA), S.A. Koebrugge (VVD), A. Postma (GroenLinks), L.I. van der Vegt (GroenLinks), G.E.J. Copini-van der Meulen (D66), A.M.J. Riemersma (Stadspartij), N.G.J. Temmink (SP), L.R. van Gijlswijk (SP), A.K. Kuik (CDA), I.M. Jongman-Mollema (ChristenUnie) en de heren J. Spakman (PvdA), R.O. Martens (PvdA), R. van der Schaaf (PvdA) *(t/m agendapunt 2c)*, A. de Rooij (PvdA), W. Moes (PvdA), B. Baldew (PvdA), J.M. van Keulen (VVD) *(t/m agendapunt 2c)*, R.A. Koops (VVD) *(vanaf agendapunt 2d)*, J.H. Sipma (VVD), J. Evenhuis (VVD), M.D. Blom (VVD), D. Jager (VVD), W.B. Leemhuis (GroenLinks), M.T. Gijsbertsen (GroenLinks), K.S.N. van der Veen (GroenLinks), A. Sijbolts (Stadspartij), J. Bolhuis (Stadspartij), R.P. Prummel (Stadspartij), E. Eikenaar (SP), J.P. Dijk (SP), J.H. Luhoff (D66), P.S. de Rook (D66), B.N. Benjamins (D66), J. Seton (CDA) *(t/m agendapunt 2c)*, B.H. Koops (CDA) *(vanaf agendapunt 2d)*, M. Verhoef (ChristenUnie), J.P.A. van Rooij (Student en Stad) en G.J. Kelder (Partij voor de Dieren)

Griffier: de heer A.G.M. Dashorst

Secretaris: de heer M.A. Ruys

Wethouders: de dames E.M. Pastoor-Meulman (PvdA) *(t/m agendapunt 2a*, C.T. Dekker (GroenLinks) *(t/m agendapunt 2a)*, J.A. Visscher (SP) en de heren F. de Vries (PvdA) *(t/m agendapunt 2a)*, R. van der Schaaf (PvdA) *(vanaf agendapunt 2c)*, D. Istha *(vanaf agendapunt 2c)*, J.M. van Keulen (VVD) *(vanaf agendapunt 2c)*, T. Schroor (D66) en J. Seton (CDA) *(vanaf agendapunt 2c)*

Afwezig m.k.: mevrouw C.E. Bloemhoff (PvdA)

1. Opening en mededelingen

De VOORZITTER: Ik open deze vergadering van de gemeenteraad van Groningen van 31 oktober 2012. Als verhinderd heeft zich mevrouw Bloemhoff gemeld. Ik heet iedereen van harte welkom, ook de mensen die helaas niet meer op de publieke tribune in deze zaal kunnen. Dat heeft met brandveiligheidsvoorschriften te maken. Dus andere mensen volgen ons ook hiernaast. Hun heet ik nog meer van harte welkom en ik heet zeker ook de familieleden op de publieke tribune welkom, vrienden misschien ook van vertrekkende wethouders, van nieuw te benoemen wethouders en van raadsleden. Hartelijk welkom ook voor de gasten van de raad; een groep leden van D66 en de Jonge Democraten die onder leiding van ons raadslid Benjamins een cursus politiek en bestuur volgen.

1.a: Vaststellen van de agenda

De VOORZITTER: Ik kijk naar de agenda bij agendapunt 1.a en stel u voor, ook op basis van de besprekingen in het presidium, dat agendapunt 8.a, dus het enige discussiestuk, van de agenda wordt gehaald. Stemt u daarmee in? Dan is de agenda, als u verder geen opmerkingen heeft, zo vastgesteld.

1.b: Vaststellen van de verslagen van 26 september en 8 oktober 2012

De VOORZITTER: Kan de tekst van de verslagen zo worden vastgesteld? Dat is het geval. Aldus besloten.

2. Benoemingen

2.a: Afscheid vertrekkende wethouders

DE VOORZITTER: U weet dat op woensdag 26 september de wethouders De Vries, Dekker en Pastoor hun ontslag hebben aangekondigd en dat ze dat in de dagen daarna ook per brief daadwerkelijk hebben aangevraagd. Voor de wethouders Dekker en Pastoor is dat ontslag afgelopen weekend ingegaan, voor

wethouder De Vries gaat het ontslag in als zo dadelijk de nieuw te benoemen wethouders hun benoeming hebben aanvaard. We gaan nu als raad over tot het afscheid van de drie vertrekkende wethouders die u daar ziet zitten. Ik zal ze toespreken vanaf het spreekgestoelte. Ik neem aan dat u mij toch niet interrumpeert, dus ik kan de leiding van deze vergadering houden.

DE VOORZITTER: Dan ga ik als eerste wethouder Karin Dekker toespreken.
Het voelt vreemd om dat binnenkort niet meer zo te kunnen formuleren. Het voelt vreemd om als voorzitter, Karin, voor het laatst het woord tot je te mogen richten, tot jou die zo lang onderdeel heeft uitgemaakt van de Groninger politiek. Politiek is een heel mooi vak, maar het kan ook heel hard zijn en het harde aspect hebben we vooral in de afgelopen tijd moeten ervaren. Politiek is niet bedoeld voor bange mensen. Dat ben jij ook zeker niet. Je hebt in die tien jaren moed en durf, onverschrokkenheid misschien zelfs, getoond. Je was niet bang voor de grote jongens, op welk terrein dan ook. Je toonde je in discussies hier in de raad, vanuit welke positie dan ook, een uitstekend debater. Je was altijd goed voorbereid, je wist wat je wilde en je wist ook vooral wat je niet wilde.
Met jouw vertrek als wethouder komt er een einde aan een indrukwekkende politieke loopbaan. Een voorlopig eind, laat ik het zo formuleren, je weet nooit wat de toekomst brengen moge, om eens een bekend kerkelijk lied te citeren, wat ik niet zo vaak doe. Je weet nooit hoe het verder mag gaan in het leven. Maar wat je wel weet, is dat wie lang ergens actief is, veel kan vertellen. Wat dat betreft heb jij, denk ik, ervaring opgedaan voor een meerdelige politieke roman waar je je nu misschien in eerste instantie aan zou kunnen zetten.
Je werd in 1991 namens GroenLinks lid van de Groninger gemeenteraad. Die vergaderde toen zelfs nog niet in deze zaal, maar hierboven. Je volgde in 1994 Ineke van Gent op als fractievoorzitter en in die functie heb je een groot aantal heel bepalende politieke discussies gevoerd. Je kreeg voor het bredere Groninger publiek vooral bekendheid met het debat naar aanleiding van de Oosterpark-rellen. De lokale en regionale televisie en radio brachten het debat bij de Stadjers thuis. In latere jaren, nadat het debat zo ingrijpend was geweest, in de jaren na de gemeenteraadsverkiezingen van 2002, dezelfde verkiezingen die Frank de Vries ook in de raad brachten, werd je uiteindelijk wethouder. Ook dat, en daarom mag je van een imposante carrière spreken, ben je lang geweest. Tien jaar lang was je wethouder van Financiën van onze stad. Maar niet alleen dat, je hebt ook de portefeuilles Verkeer en Vervoer, Cultuur, Personeel en Organisatie vervuld, je coördineerde de ontwikkelingen van de Groninger binnenstad en je nam het echt op voor duurzaamheid en milieu.
Dit stadhuis is voor alle inwoners van de stad, hopelijk ervaren ze dat zo, hun democratische huis. Maar voor iemand met zo'n lange staat van dienst als jij, werd het stadhuis ook een echt huis, een thuis, een thuiskomen. Jouw beide dochters, Emma en Narda, waren in sommige jaren kind aan huis. Ze hebben hun moeder vanaf hun kleutertijd in het stadhuis meegemaakt. Ze kwamen hier veel over de vloer. Je vertelde ook de afgelopen jaren over hun wederwaardigheden, hoe het op school met ze ging, als ze ziek waren en jij een doktersbezoek moest plannen in je drukke agenda. Je vertelde erover en het lukte je ook altijd om dat zo te plannen. Je had geen moeite om je prioriteiten te bepalen, zowel politiek als persoonlijk niet. Je huldigde het standpunt dat alleen jij over je eigen agenda ging. Dat leverde misschien ook wel eens wat minder vrolijke gezichten op van mensen die een afspraak wilde maken, maar het gaf jou de ruimte om je prioriteiten te bepalen.
Karin, ik hoop dat het jou ook lukt om het zo te zien: een wethouderschap beoordeel je over de hele periode. Het zijn voor jou tien jaren geweest. Hoe dat oordeel over die hele periode er uiteindelijk uitziet, is voor historici. We staan er nu nog heel dicht bovenop om er een afgerond, samenvattend, een compleet oordeel over te hebben en te kunnen hebben. Het is nog te veel onze eigen geschiedenis op dit moment. We maken er ook nog zelf te veel onderdeel van uit. Als je nu dat oordeel zou vellen en het zou toevertrouwen aan papier, zou het meer politieke verslaglegging zijn dan een afgewogen historisch waardeoordeel. En toch wil ik wel iets over jouw wethouderschap zeggen.
Wat mij en ons opviel, is dat jou vooral de gesprekken, discussies, de praatjes met de Stadjers energie gaven. Het aangaan van het debat werkte voor jou stimulerend. Je stortte je ook altijd enthousiast in die ontmoetingen en zoals ik het heb gezien: het gaf voor jou ook een evenwicht aan de ambtelijke en de bestuurlijke werkelijkheid van het stadhuis. Je hebt in die tien jaar van wethouderschap steeds geprobeerd te zoeken naar oplossingen die het beste voor de stad en de Stadjers betekenden. Jij was het die bleef vechten voor een andere zuidelijke ringweg. Je bleef met jouw partij een groot voorstander van de RegioTram. Je hebt je daar met veel overgave, met hartstocht, met maatschappelijke betrokkenheid voor ingezet, zoals voor al je politieke idealen. Eerlijk is eerlijk, die daadkracht heeft in de raad, bij gesprekpartners, in de samenleving ook wel weerstand opgeroepen, waar jij je dan weer over verbaasde. Maar wij zagen jouw hart voor de zaak en beste, lieve Karin, namens de Groninger gemeenteraad danken

we je voor je inzet, in zo veel jaren, danken we je voor je betrokkenheid, voor je vasthouden aan politieke idealen. Dat je dat in het verdere leven nooit mag verliezen. Dank je wel voor wat je hier in zo veel jaren heb gebracht. Dank je.

(Applaus)

De VOORZITTER: Dan komen we bij Frank de Vries.
Beste Frank. Ik begin met een citaat van jezelf: "Ik wil mij inzetten om onze stad een mooie toekomst te geven. Voor mij is werken aan onze mooie wijken van essentieel belang." Een citaat van jezelf en dat typeert jou ook. Dat kan ook haast niet anders met citaten van jezelf. De stad, de toekomst, de wijken, het is typerend, niet alleen voor wethouder De Vries, dat was je vanaf 2006, maar het is ook typerend, de stad, de toekomst en de wijken, voor gemeenteraadslid De Vries, wat je vanaf de verkiezingen 2002 was, en het typeert ook fractievoorzitter De Vries en dat was je vanaf 2003.
Je had als wethouder een bijzonder serieuze, zeg maar gerust, ik zat er bovenop, ook in onze werkkamers, zware portefeuille, met Ruimtelijke Ordening erin, Volkshuisvesting, Wijkvernieuwing, Groenzaken, Monumenten, en Grotestedenbeleid en Sport. Ik heb de waarschijnlijk komende wethouder al gezegd: daar heb je je handen ook in weekenden vol aan, zeker in combinatie met andere portefeuille-onderdelen. Het is een portefeuille die staat, die stond, in de PvdA-traditie in deze stad. Je mag je spiegelen aan beroemde voorgangers, onder wie Eltjo Rugge, onze eigen plaatselijke Wibaut. 'Een sterke stad met sterke Stadjers', zo zou Eltjo Rugge het niet hebben gezegd, maar jullie wilden in essentie toch hetzelfde bereiken. Wijken en buurten waar iedereen kan wonen, met goede voorzieningen. Het klinkt, het is sociaaldemocratisch en gelukkig zijn er ook volop mensen buiten de sociaaldemocratie die dat doel onderschrijven. Groningen mag zich gelukkig prijzen dat de stad zulke bevlogen, betrokken wethouders heeft gehad en ook jou in die traditie heeft gehad. Het heeft ons een stad opgeleverd waar het goed wonen, werken, recreëren is, waar het goed leven is, zonder al te grote verschillen, zonder achterstandswijken, zonder maatschappelijke deling. We hebben als stad, je mocht het de afgelopen jaren niet altijd zo zeggen, samen de boel bij elkaar gehouden, soms tegen de tijdgeest in. Dat maakt Groningen zo bijzonder. Frank, daar heb jij zeer aan bijgedragen door je ongelooflijke inzet, door je enthousiasme, door je betrokkenheid, door je doorzettingsvermogen. Het ging niet altijd in een keer goed en dan moest je voor het realiseren van de vele goede ideeën die je hebt, draagvlak zoeken en behouden. Je moest uitleggen en nog eens uitleggen. Je moest als bestuurder je besluiten kunnen nemen, je moest ze vervolgens ook weer uit kunnen leggen aan de stad op een gezaghebbende manier. Met jouw vaardigheden sowieso, met de kennis die je hebt en de verdere vaardigheden die je bij de universiteit hebt opgedaan, ik ben er trots op dat ik je ooit nog mede heb mogen aannemen, met al die aanwezige en verkregen kennis en vaardigheden, ben je er wonderwel in geslaagd om heel veel mensen in deze stad te overtuigen, om deze stad heel veel te bieden.
We hebben je als een zeer kundig en toegewijd bestuurder leren kennen. Ook als een bestuurder die kon relativeren, meestal wat terzijde uitgesproken, soms wat moeilijk te verstaan, maar voor zover we dat deden, begrepen we heel goed dat het onderkoelde humor was. Is het niet zo dat relativering en humor de beste ingrediënten zijn om de politiek te overleven? Het schept afstand tot een onderwerp, humor. Het voorkomt dat je jezelf al te serieus neemt als bestuurder en het geeft ruimte voor oplossingen, voor alternatieven, voor de minder gebaande paden. Dat is in de politiek van levensbelang. Wij hebben in dat opzicht veel aan je gehad, ook binnen het college.
Je neemt in deze zaal, die jarenlang ook jouw zaal is geweest en hopelijk ook altijd jouw zaal zal blijven, afscheid van de Groninger gemeenteraad. Dat het gebeurt, iets over de helft van je tweede termijn als wethouder, betreur ik zeer, maar het is wel een politieke realiteit. Gelukkig kunnen wij ons ook spiegelen aan hoe je het zelf doet: je kijkt ook alweer naar de toekomst. Je vindt nog steeds dat de stad in beweging moet blijven. Je blijft nadenken over de toekomst van de stad. Je ziet nog steeds de vertrouwde plekken die een nieuwe functie moeten krijgen; Groningen heeft een traditie op dat punt. Als het aan jou ligt, blijft Groningen in beweging. Die betrokkenheid en dat vermogen, ook op dit moment, sieren jou enorm. Vooruit blijven kijken, ook als het tegenzit, of als het tijdelijk tegenzit.
Beste, lieve Frank, namens de gemeenteraad danken we je heel erg voor je geweldige inzet voor de stad, voor haar inwoners. Je hebt je werk, waar je zo in geloofde, niet kunnen afmaken. Dat stemt mij ook persoonlijk triest. Maar je gelooft in de toekomst, zowel je persoonlijke toekomst als die van de stad. Je zult dat ook niet kwijtraken. Je sociaaldemocratische ideeën zullen ook recht overeind blijven staan en dat valt zeer te prijzen. Mooier en beter en volgens mij ook gepaster dan Adriaan Roland Holst kan ik het niet zeggen en daarom citeer ik een deel van zijn beroemde gedicht De Ploeger.
Ik zal de halmen niet meer zien

noch binden ooit de volle schoven
maar doe mij in den oogst geloven
waarvoor ik dien.
Frank, we wensen jou het aller-, allerbeste toe.

(Applaus)

De VOORZITTER: Beste Elly. Elly Pastoor. Ik moet maar bij voorbaat zeggen dat we het hier niet zo spannend en emotioneel als gisterenavond op de ledenvergadering van de PvdA kunnen maken. Maar, dat staande en daverende applaus dat jou daar ten deel viel, gunnen we je van harte, dat kunnen we hier wel zeggen. Het is de waardering voor de bijzondere en integere manier waarop jij de afgelopen tweeënhalf jaar het wethouderschap hebt vervuld. Dat heb je op een heel kenmerkende manier gedaan. Dat is anderen ook opgevallen, het is niet onopgemerkt gebleven. Op een betrokken, bevlogen en betrouwbare manier. In jouw werkwijze hebben centraal gestaan: het leggen van verbindingen, het aangaan van coalities, het oog hebben voor de mensen die het werk uitvoeren, het echt samenwerken en het zoeken naar verborgen alternatieven. Met jouw werkwijze, voor velen misschien ook heel lang ongezien gebleven, maar uiteindelijk dus heel goed gezien, liep je vooruit op wat nu heel gewenst is in de Groninger politiek: je eigen weg durven gaan, vasthouden aan je idealen en je principes. Daar hoort het in de politiek om te gaan. Als je dat kunt en durft, ben je in staat om het verschil ook echt te maken. Dat onderscheidt jou, het feit dat jij dat kunt en durft, van het gros, of van veel politici. Het is ook heel duidelijk wat voor jou geldt. Jij was inderdaad die politica die verschil maakte, die durft, moed en lef toonde om op een andere manier politiek te bedrijven, niet meteen met de vuist op tafel, hoewel ik ook jou wel eens heel boos heb gezien, maar toch vooral als iemand die luistert. Anderen hebben daar ook wel eens aan moeten wennen, medebestuurders, raadsleden, burgers, journalisten. Weer anderen en heel veel mensen waren heel aangenaam verrast door de frisheid van jouw aanpak. Ik heb bijvoorbeeld persoonlijk met grote interesse naar jouw opvattingen geluisterd, omdat ze vanuit een onverwachte invalshoek werden gegeven. Dat is iets wat mij vooral van jou zal bijblijven en hopelijk mag ik daar in de toekomst ook eventueel opnieuw van profiteren.
Elly, ook jij in die sociaaldemocratische traditie, met iemand die voor jou en mij allebei heel belangrijk zal zijn: Joop Den Uyl, een onderscheidend sociaaldemocraat. Net als jij, zou ik je met alle eer willen zeggen, iemand die opzien baarde door zo nu en dan ook te citeren uit gedichten. Ook zijn bevlogenheid, zijn betrokkenheid en zijn idealisme deel je met hem. Een van zijn lievelingsgedichten was De Ceder van Han Hoekstra. Ik vind het zo aardig om heel kort uit dat gedicht te citeren, omdat ik de eer heb gehad om nog persoonlijk met Den Uyl over dat gedicht te kunnen spreken. Dat gedicht, waarvan bekend was dat het zo veel voor hem betekende, met de beroemde regels:
Ik heb een ceder in mijn tuin geplant,
gij kunt het zien
gij schijnt het niet te willen.
En andere regels als:
Geen macht ter wereld
kan het droombeeld drillen.
Ik heb een ceder in mijn tuin geplant.
En wat zo in deze regels doorklinkt, je staande houden in weerwil van alles, dat is wat jou ook heel erg kenmerkt. Goed onderwijs, opkomen voor vrijheid, tegen onrecht strijden, dat heb je tot jouw idealen gemaakt. Dat had je als idealen, kan ik beter zeggen. Je hebt er in je wethouderschap naar gehandeld. Aankomend vicepremier, ik geloof dat ik er met dezelfde voorzichtigheid over moet spreken, want het moet ook nog maar allemaal blijken in het parlement, ik moet er dus op eenzelfde manier over spreken als over aankomende wethouders, maar ik noem hem toch maar even ‘aankomend vicepremier’ Lodewijk Asscher, had afgelopen weekend zijn Preek van de Leek. Daarin heeft hij de voormalige Britse premier Margaret Thatcher aangehaald: ‘There is no alternative’. Thatcher bedoelde daarmee dat de alternatieven van de markt de enige oplossing zouden zijn en Asscher wilde aangeven dat hij er niet in gelooft. Evenals jij, en ook die eer weer voor jou, Elly, is Asscher ervan overtuigd dat er alternatieven zijn. Ik hoor het jou zo zeggen in die vele collegevergaderingen die we in die tweeënhalf jaar hebben gehad: ‘Ga op zoek naar alternatieven.’ Door om je heen te kijken, je te verbazen, je te verwonderen over wat je ziet, zijn er genoeg alternatieven voor wie ze wil zien. Hopelijk, Elly, blijf je dat doen, altijd oog houden voor de zwakkeren in onze samenleving. Met weinig moeite vallen in het Bijbelverhaal van de rijke man en de arme Lazarus, ook door Lodewijk Asscher aangehaald, essenties van de sociaaldemocratie terug te lezen. Zo veel delen we ook hier in de zaal met elkaar. Dat is de afgelopen tijd niet altijd even goed opgevallen,

om het mild uit te drukken, maar laten we zo veel wel blijven zien en laten we zo wel verdergaan, dat we heel veel met elkaar delen, dat we toch allemaal willen opkomen voor degenen in onze samenleving die het minder goed hebben. Natuurlijk verschillen we soms van oordeel over wie dat zijn, degenen die onze steun verdienen, voor wie in onze stad zeker ook plaats is.
Beste, lieve Elly, bedankt voor wat je de afgelopen tweeënhalf jaar hebt gedaan. Bedankt voor je inzet, bedankt voor je betrokkenheid, voor je enthousiasme. Moedig voorwaarts, zou ik willen zeggen.

(Applaus)

De VOORZITTER: Ik geef het woord aan de nestor van de raad, de heer Evenhuis.

De heer EVENHUIS (namens de raad): Voorzitter, dank u wel.
Beste Karin, Frank en Elly. Jullie waren toppers als wethouders en jullie gaan niet vertrekken via de achterdeur. Groot gelijk. Daarvoor hebben jullie veel te veel goeds gedaan voor de stad en dat zal vanmiddag ook weer blijken. Zaterdag kreeg ik bericht dat er vanuit de raad niet gesproken zou worden. In het weekend kreeg ik een telefoontje dat het wel moest. Ik denk: daar zit je ook mooi. Ik hoop dat het allemaal gaat lukken. Ik ben er al mee bezig. Wat mij als nestor betreft vanmiddag: eerst spreek ik jou toe, Elly. Dan spreek ik jou toe, Frank en ten slotte spreek ik Karin toe, die ik, wat ook wel zal blijken uit mijn verhaal, al 21 jaar in deze kleine ruimte van het stadhuis ken. Pas maar op.
Als gemeenteraadsleden zijn wij volksvertegenwoordigers. Achter mijn drie toespraakjes laat ik het volk spreken. Na mijn toespraak bij Elly komt er iemand uit de samenleving die met onderwijs te maken heeft, bij Frank iemand die met zijn beleid te maken heeft en bij Karin ook iemand die met haar beleid te maken heeft. En net als bij de andere wethouders, want het moest toch hetzelfde niveau hebben als bij de andere wethouders, worden jullie ook toegezongen door dezelfde zangeres als de vorige drie wethouders die een tijd geleden zijn vertrokken met een jeep, maar die hebben we verkocht.

Beste Elly. De vrouwelijke bodes zijn boos over het negatief geschrijf binnen de PvdA. Dat zeggen ze niet, want ze mogen als bode, als ambtenaar, niks zeggen tegen mij hierover, maar het was overduidelijk aan hun lichaamstaal te merken. ‘Elly Pastoor’, zeiden ze, ‘heeft daar part noch deel aan en moet toch verdwijnen.’ En dat begrijpen deze vrouwelijke bodes niet.
Weten wij wel wie Elly Pastoor is? Elly is, ik zeg het hier ook maar eens even, Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Zij is van onbesproken gedrag. Dit hadden we ook wel mogen weten, denk ik. Zij is oprichter van JAMES, die allochtonen en autochtonen leert samenwerken. Zij is sterk voor emancipatie en voor het dichten, het is al gezegd, van de kloof tussen rijk en arm. Elly, je inzet is zeer hoog. Je creativiteit is trouwens ook heel groot. Vanuit de top van het Alfa-college werd jij wethouder. Je kreeg het direct heel zwaar voor de kiezen. Ik zal het duidelijk maken. Een hoog oplopend conflict tussen de nieuwe onderwijsinstelling O2G2 en de gemeente. De wijk Gravenburg kreeg een prachtige nieuwe school en deze brandde vorig jaar volledig af. Een ruïne bleef over. En als derde: Groningen had veel te veel integratiebanen en deze waren grotendeels gemakshalve naar het onderwijs gesluisd. Een onhoudbare situatie. Grote problemen. Ga er maar aan staan! En dat deed je. Niet arrogant, wat sommigen wel hebben gezegd. Integendeel, met een zekere vorm van bescheidenheid. Maar wel zeer doortastend en betrokken.
Nu na twee jaar: het probleem van de integratiebanen is voorbij. Gravenburg heeft een spiksplinternieuwe school. Je bouwde trouwens nog twee grote scholen, een in Lewenborg en een bij Vinkhuizen. En Werkman kreeg een prachtige gymzaal. Het conflict tussen O2G2 en de gemeente is voorbij. Het openbaar onderwijs is tevreden en het bijzonder onderwijs is ook tevreden. Jij wist bij Karin Dekker ruim 14 miljoen euro extra voor het onderwijs binnen te slepen. Veel geld voor een extra impuls voor het onderwijs. Je was net op weg om Groningen Onderwijsstad van Nederland te maken. Hoe in het onderwijs in Groningen over jou wordt gedacht, dat gaat je zeggen Paul Inklaar, lid van de medezeggenschapsraad van het Werkmancollege. Paul Inklaar.

De heer INKLAAR: Elly Pastoor. Behalve lid van de MR van het Werkmancollege ben ik ook lid van de gemeenschappelijke MR. Vanuit die gemeenschappelijke medezeggenschapsraad hebben we veel gesproken over u en over de gesprekken met ons college van bestuur. We hebben het gevolgd op afstand, maar wel met veel aandacht. Wij waarderen het zeer dat het openbaar onderwijs in Groningen nu ook financieel een degelijke start heeft kunnen maken. We vinden het jammer dat u niet in de gelegenheid bent ook de volgende stap te zetten, namelijk de overdracht van de gebouwen. Dat wordt een klus voor de opvolger. Bedankt voor de inzet.

(Applaus)

De heer EVENHUIS (namens de raad): Frank de Vries. Jij bent doctor in de rechtsgeleerdheid. Je was docent Staatsrecht aan de universiteit van Groningen tot 2006. Je bent getrouwd met Hein Braaksma en als wethouder had jij een zware portefeuille. Eigenlijk ben jij degene die de spin in het web was, hier. Ruimtelijke ordening, Volkshuisvesting, Wijkvernieuwing, Grondzaken, Monumenten, Grotestedenbeleid en Sport. Maar daarnaast Frank, anderen zullen het nauwelijks geloven, heb je 22 nevenbanen, ik heb het even geteld. Ook zeer boeiende, bijvoorbeeld meebouwen aan een hospitaal in Tanzania, commissaris bij de Euroborg, aandeelhouder, je wijst even naar mij, ik zag het. Je hebt trouwens ook een mooie nieuwe baard gekregen. Frank, je bent een intellectueel. Je hebt een brede belangstelling en je ziet ook iedereen. Je ziet de mensen en je groet ze ook, waar dan ook. Je hebt gevoel voor humor en je bent, heb ik gemerkt, heel zorgvuldig met vriendschappen. Ik wil er geen voorbeelden van geven, maar ik vond het opvallend. Ik maakte jou mee als wethouder van Sport. Eerst dacht ik, en dat meende ik ook: een open en luisterende houding. Ik werd gebeld door een medewerker van jou: “Jan, jij hebt wat met sport, kom eens een keer met Frank praten.” Dat deden wij. “Wat vind jij belangrijke zaken voor het sportbeleid in de stad?” vroeg je mij. We waren het erover eens dat er veel meer met sport kan en moet gebeuren. Er komen in de komende tien jaar ongeveer 10.000 sporters in de stad bij, individueel dan. Het roeien in Groningen kan op internationaal topniveau worden georganiseerd. Groningen heeft heel veel studenten. En dat geldt ook voor hockey. Men speelt in Groningen veel te laag. Groningen is daarbij ook nog de jongste stad van Nederland en hockey, moet ik zeggen, is een volkssport geworden. Wij vonden samen ook dat er een debat moest komen in deze raad over een internationale toproeibaan op het Paterswoldse meer. Een toekomstige Martini-regatta, net zo beroemd als de beroemde Rotsee Regatta in Zwitserland.
Jij veranderde het hoogbouwbeleid. Jij luisterde naar de bevolking. Hoogbouw leverde veel bezwaren op bij de bevolking. De torenhoge flat aan het Van Starkenborghkanaal ging niet gebouwd worden. Een kunsttukje wordt de toekomstige herstructurering van het sportpark Corpus den Hoorn. Sinds het vertrek uit het Oosterpark is FC Groningen bezig te bedelen langs dorpen en steden om een nieuw trainingscomplex te krijgen. Ik noem: Zuidbroek, Kardinge, Sappemeer en Haren. Jij vond het ei van Columbus: Corpus den Hoorn. Met instemming en tot grote vreugde van alle bespelers en verenigingen van dat terrein komt er ook nog FC Groningen bij. Hoe kan dat nou? Je hebt het toch geflikt. En we hebben als commissie gesproken met de huidige spelers en die zijn positief. Een probleem moet nog worden opgelost, dat van SC Gronitas. Maar dat gaat gelukken. De raad neemt op dit punt zeer binnenkort een raadsbesluit.
Hoe waarderend er over jou wordt gesproken, maakt nu namens de sportmensen duidelijk: Hans Nijland, directeur van FC Groningen.

De heer NIJLAND: Zo, het is wat om hier te staan. Beste mensen, beste Frank, goedemiddag. Door Jan Evenhuis is mij gevraagd, Frank, om jou kort even toe te spreken. Het zou een verrassing moeten zijn, maar dat is niet helemaal gelukt. Zoals u wellicht weet, trainen Frank en ik ook nog twee ochtenden in de week, we lijken wel gek, om kwart over zeven ’s morgens. Gisteren na de training zei ik tegen Frank: “Ik zie je morgenavond.” En Frank: “Morgenavond?” Ik zeg: “Nee, herstel, ik bedoel donderdagmorgen.” Beste Frank, wij hebben toch redelijk intensief met elkaar samengewerkt. Dat is ook logisch als je Sport in je portefeuille hebt. Daardoor hebben wij met FC Groningen ongelooflijk veel vergaderingen met elkaar mogen hebben. Daar ging het uiteraard over het stadion, over onze ambitie om duurzaam, de groenste club te worden van Nederland. Het ging, Jan heeft het net al even benoemd, over het nieuwe trainingscomplex. Ik moet zeggen dat de samenwerking altijd uitermate constructief en zeer plezierig is geweest. Ik heb over jou bepaalde associaties gelezen als zijnde arrogant. Nou, ik moet je zeggen, dat vind ik absoluut niet en ik heb daar verstand van, kan ik je vertellen. Doortastend, hard willen werken, afspraak is afspraak, zo hebben wij, niet alleen Hans Nijland, maar zo heeft heel FC Groningen jou leren kennen. Wat ook heel bijzonder is: je bent een wethouder, maar je hebt ook nog eens verstand van voetbal, van het spelletje. Dat heb je ook. Nagenoeg elke wedstrijd was je aanwezig bij Groningen. Nou ging het de laatste tijd een klein beetje minder en elke dinsdagmorgen namen we tijdens de training dan even de tactiek door. Nogmaals, je hebt er absoluut verstand van. Wat je me gisterenmorgen hebt ingefluisterd, de tactiek die we moesten toepassen, dat hebben we gedaan en dat heeft geleid tot de overwinning gisteravond tegen Den Haag.
Beste Frank, ik moet afsluiten, maar toch moet ik het volgende nog even zeggen. Niet alleen zakelijk hebben we veel samen mogen werken. Iets meer dan een jaar geleden hebben wij besloten te gaan sporten. We hadden allebei wat last van overgewicht. Onze buikomvang, ik zal dat nu maar eerlijk

bekennen, was toen 1.15, nee, niet bij elkaar opgeteld maar afzonderlijk van elkaar. We zijn ongelooflijk hard gaan trainen en we dachten beiden: nou ja, dit houden we een week of tien vol en dan stoppen we ermee. We doen het nu iets meer dan een jaar. Twee ochtenden in de week, kwart over zeven, krachttraining, boksen en ik kan u een ding verzekeren: deze man is onvoorstelbaar sterk. Hij gooit het dubbele van wat ik doe probleemloos de lucht in. Ik zou zeggen, kom allen kijken morgenvroeg om kwart over zeven.
Frank, nogmaals dank voor alles. Het is heel kort, maar tijdens de afscheidsreceptie, heb ik begrepen, in november, krijg ik ongetwijfeld wat meer spreektijd en dan gooien we er absoluut wat anekdotes uit.
Ik mag jou namens de raad deze enveloppe, ik heb geen idee wat erin zit trouwens, en dit bloemetje overhandigen. Ik overhandig jou ook deze prachtige FC Groningen-stropdas en we spreken één ding met elkaar af, niemand die daar ook maar enigszins aan twijfelt: FC Groningen haalt dit seizoen de nationale bekerfinale in De Kuip in Rotterdam. We spreken af: jij bent dan mijn eregast en gezamenlijk halen we daar die beker op en hebben we hier de huldiging op de Grote Markt. Burgemeester, dank daarvoor alvast.

De heer EVENHUIS (namens de raad): Beste Karin. Jij hebt een zeer druk bestaan. Wethouder van twee zeer grote portefeuilles, moeder van twee prachtige dochters, Narda en Emma, en je doet alles op de fiets. En dat met grote tassen aan weerszijden. Ik heb veel waardering voor jouw persoonlijkheid. Je bent zeer betrokken, je bent duidelijk, je hebt humor, een gulle lach, daar konden we vaak van genieten. Je bent creatief, je toonde veel inzet en je bent niet bang, de burgemeester zei het ook al, voor het conflict.
We hebben elkaar hier dus 22 jaar meegemaakt. Je zou kunnen zeggen, als we op een klein schooltje hadden gezeten met zes klassen, dan hebben wij drieënhalve schoolperiode in een ruimte doorgemaakt. Dus we weten wel het een en ander van elkaar. En we hebben nooit ruzie gehad. Onze visie was wel verschillend. Ik zal zeggen hoe dat ging. Onze standpunten soms ook, doch onderling kwamen we er altijd goed uit. Ik zal een paar voorbeelden noemen.
De ondernemers aan de Paterswoldseweg wilden een laad- en losplaats naast de rijbaan. Het ambtelijke advies was negatief. Jij stond achter de ondernemers, uiteindelijk. Ik eerst; in het begin al. Jij liet de directeur van de dienst Verkeer zijn negatieve advies toelichten. Vervolgens moest ik mijn pleidooi voor houden. Jij besliste en ging uiteindelijk afwijken van de dienst en voor de ondernemers staan. Wel moest ik als extra werk de bewoners van de Paterswoldseweg jouw uitslag bekendmaken. Ik heb dat per brief gedaan, lopend over de Paterswoldseweg, over het fietspad en het trottoir, samen met de ondernemers. En we dronken daarna een drankje in het befaamde café Bolhuis.

Wethouder DEKKER (GroenLinks): Ik was daar niet bij hoor.

De heer EVENHUIS (namens de raad): Ik wou net zeggen, je kent mijn tekst blijkbaar: Karin Dekker was daar niet bij. Helaas, zeiden wij.
Befaamd is jouw aanpak van de zuidelijke ringweg. Een product van Rijk, provincie en gemeente. Bleker en Calon wilden een brede weg op palen, zoals de westelijke ringweg, langs het spoor aan de ene kant en langs de Suikeruniefabriek aan de andere kant. Daar kon dat. Jij vond: dat kan in Groningen-Zuid niet. Daar heb je aan de ene kant de bewoners van Helpman en aan de andere kant de bewoners van de Oosterpoort. Jij werd onder zware druk gezet om de A7 langs de vensterbanken van de bewoners van Helpman en de Oosterpoort te plaatsen. Toen kreeg jij een ingeving. Inge weet het nog. Je benaderde Inge en mij, wij deelden immers jouw visie, en we schreven jou een brief dat je niet voor deze druk mocht bezwijken alvorens de raadscommissie te raadplegen. Ook mijn fractievoorzitter Betty De Boer werd onder zware druk gezet, maar ook zij bleef achter jou staan. Jij legde uiteindelijk zes modellen voor aan de bevolking van Groningen, waaronder jouw weg met de verdiepte ligging. Deze modellen werden getoond in de mediacentrale door middel van zes meer dan grote maquettes. Rijkswaterstaat vertelde ons dat men nog nooit zo'n prachtige consultatie van de bevolking had meegemaakt. Nog nooit in Nederland. Grote klasse. Alle insiders hebben daarvoor bewondering. De bevolking koos uiteindelijk, uit die zes modellen, voor jouw keuze. Dus je bent ook de geestelijke vader, of moeder, wat moet ik zeggen, van de zuidelijke ringweg met het huidige model.
De tram. Aanvankelijk waren wij ook voor de RegioTram. Wij haakten af door de nadelen voor de bewoners en de ondernemers in de Oosterstraat. Voordat wij met een publiekelijk alternatief kwamen, de Translohr, ben ik naar jou toe gegaan. Dat was voor de zijdeur van het stadhuis aan de buitenkant. Ik zei tegen jou dat wij jou niet langer konden steunen. Je stond daar met de fiets in de hand, je keek een tijd stil voor je uit, je besefte dat een grote partij achter jou wegviel. Je zweeg en na een tijdje zei je: “Akkoord.” Vervolgens hebben wij nooit van jou een onheuse opmerking gekregen over dat wij achter jou waren

weggelopen. Je bent zeer attent. Ieder die jouw Twitter-berichten heeft gelezen kan dat zien, tot aan je vijanden toe. Zo liet je een ondernemer uit de Oosterstraat, die zeer boos op jou was en die ziek werd, toch een bloemstuk bezorgen. Dat vonden wij grote klasse.
Karin, velen zijn voor de RegioTram. Velen zijn tegen. Ik laat nu een voorstander van de RegioTram aan het woord. Het zou gemakkelijk zijn om een VVD'er te vragen, maar een voorstander laat ik nu aan het woord. Dat is een vrouw die voor jou veel bewondering heeft. Jij kent haar ook, ze zal jou eerst toespreken in het Chinees. Maar bijna niemand kan dat verstaan. Zij vertaalt het daarna ook voor jullie. Er komt al een Chinees aan. Oh, u wilt een foto nemen. Deze mevrouw is mevrouw Tsang, voorzitter van de Chinese vereniging Tang Ling.

(Applaus)

Mevrouw TSANG: Goedemiddag, dames en heren. Het is nog middag hè? Ja. Beste Karin, ik spreek eerst in het Chinees.
(Toespraak in het Chinees)
Beste Karin, mijn naam is Margaret Sau Kam Tsang. Ik ben voorzitter van de Chinese vereniging in Groningen, dat is de Chinese vereniging voor heel Noord-Nederland.
De kinderen van de Chinezen komen uit Zuidhorn, Hoogezand, Winsum en omgeving. Zij gaan naar de Chinese school in Groningen, elke week. De school is in het centrum, aan de Singelstraat. Onze kinderen waren heel blij met de komst van de RegioTram. Zij konden daarmee gemakkelijk naar school. Maar de tram gaat niet meer door. Maar jij hebt daarvoor zeer jouw best gedaan. De Chinese vereniging Tang Ling dankt jou zeer voor jouw grote inspanningen en wenst jou in jouw verdere leven veel succes. Dank u wel.

(Applaus)

De heer EVENHUIS (namens de raad): Dank u wel. Dan treedt nu op: José Zwerink. Zij heeft ook de vorige drie wethouders uitgeluid en zal twee, hopen wij, passende liederen zingen.

(Optreden José Zwerink)

De heer EVENHUIS (namens de raad): José en Diederik, bedankt namens de raad. Ik geef nu weer het woord aan de burgemeester.

De VOORZITTER: Dank u wel. Bedankt voor dit mooie optreden. Wilt u nog iets terugzeggen? Als eerste de gelegenheid voor mevrouw Pastoor.

Wethouder PASTOOR: Ik dacht: ik ga het groot schrijven, dan hoeft die bril niet op in elk geval. Ik hoop dat dat gelukt is. Het is vandaag een bijzondere dag, dat kunnen we toch wel stellen met elkaar, denk ik. Bijzonder omdat er halverwege een collegeperiode afscheid wordt genomen van een college. Vervolgens wordt er een nieuw college geïnstalleerd. Dat hadden noch u, noch ik tweeënhalf jaar geleden kunnen denken, daar ben ik van overtuigd.
Allemaal, u en ik, hebben wij onze idealen en hebben we onze waarden van waaruit wij handelen, besluiten nemen, in de oprechte overtuiging dat dat het beste is voor de mensen, dat dat het beste is voor de stad. Dat is heel bijzonder. En dat betekent, in ons democratisch bestel, dat je het beste voor de stad wilt en dus voor de tram bent. En dat je het beste voor de stad wilt en dus tegen de tram bent. Verschillende visies, maar met als overeenkomst: het moet goed voor de stad zijn. Dat is wat ons bindt. Drie jaar geleden, het verschilde vandaag in de verhalen een beetje, de een zei twee, de ander tweeënhalf, maar het is ongeveer drie jaar. Ik ben op 28 april 2010 geïnstalleerd als wethouder en ik kan u vertellen: ik voelde mij net Alice in Wonderland. U weet, ik was niet afkomstig uit de politiek. Ik deed heel veel andere dingen hiervoor en ik herinner mij werkelijk nog als de dag van gisteren de commissie Werk en Inkomen, waar ik voor het eerst iets moest doen. Ik kreeg volgens mij wel honderd vragen en ik leefde werkelijk in de veronderstelling dat ik al die vragen ook moest beantwoorden. Ik kwam volledig gesloopt uit die commissievergadering, kan ik u vertellen. Het was heel erg. En ik ga u ook iets zeggen wat ik toen dacht. Daar dacht ik toen stiekem, dat mag ik helemaal niet tegen u zeggen, want de raad is de baas, werd mij keer op keer verteld. Dan dacht ik altijd deemoedig: dat is zo. Maar ik dacht toen, eerlijk waar: een gek kan meer vragen dan honderd wijzen kunnen beantwoorden. Later werd mij duidelijk dat u niet altijd vragen stelt om er antwoord op te krijgen. Ik was erg onnozel hoor. En later kreeg ik ook door dat ik gewoon moest kiezen op welke vragen ik antwoord ging geven. Zo was het in het begin, ja. Eigenlijk

hield ik het liefst gewoon een beetje bespiegelende verhalen, waarbij ik dan ook af en toe nog een beetje zó kon doen, want ik ben natuurlijk toch een beetje een juf, hoe je het ook wendt of keert.
Ik denk dat ik mag zeggen dat ik met u als raad in de afgelopen tweeënhalf jaar gewoon een prettige relatie heb opgebouwd. We hebben samen opgetrokken bij ingewikkelde dossiers. Elk vanuit onze eigen rol en met onze eigen partijspecifieke visie op de inrichting van de samenleving. Ik noem er een paar: Actief in goede banen, de afbouw van de gesubsidieerde arbeid. Verzelfstandigd openbaar onderwijs, u hebt vandaag nog een onderdeel daarvan op de conform-agenda staan. De revisie SOZAWE en iederz, de visienota Samen actief tegen armoede, de visienota, wij hebben wat visies ontwikkeld, Op naar de schoolgebouwen van de toekomst. En als ik daarop terugkijk, moet ik constateren dat we het eigenlijk over heel veel dingen, ondanks onze partijspecifieke invalshoeken, eens waren. Dat vond ik eigenlijk, als ik er op terugkijk, toch wel heel bijzonder. Eigenlijk waren we het bijna altijd eens over de koers die wij moesten varen en dat is mooi.
Ik heb mijn werk als wethouder en mijn werk samen met u als een bijzonder voorrecht beschouwd. En als u de media volgt, en natuurlijk doet u dat, dan weet u dat ik graag nog door zou zijn gegaan. Dat ik, zoals het zo mooi genoemd werd, de klus had willen afmaken. Dat zit er niet in en dat is mijn politieke realiteit. Ik dank u voor de samenwerking die ik als plezierig en constructief heb ervaren en ik wens u persoonlijk het allerbeste en ik wens u in uw werk als volksvertegenwoordiger het allerbeste. Ik wens u wijsheid, alle wijsheid van de wereld toe, want die hebt u nodig bij het nemen van soms heel ingewikkelde besluiten. Maar u doet dat altijd in het belang van de stad. Het ga u goed.

(Applaus)

De VOORZITTER: Dank u wel. Het woord is aan de heer De Vries.

Wethouder DE VRIES: Ik kijk even naar de bodes. Die dingen kunnen naar binnen, ik weet niet wie dat brengt? Henk? Er moet iets hier achter staan, als het goed is. Ik ga eerst iets doen wat niet mag, namelijk iets overhandigen aan twee wethouders die nog wethouder moeten worden, maar dat doe ik toch maar even. Ik hoop dat u mij dat niet euvel duidt. Ik kom daar zo op terug. In de eerste plaats, ik realiseer mij dat die benoeming nog moet plaatsvinden, maar ik ben straks weg, een cadeau voor Roeland van der Schaaf. Roeland, jij moet met je poten in de modder, om het zo maar te zeggen, en daar heb je laarzen voor nodig. Ik zag vanmiddag Ton Schroor bij het Forum. Daar kom ik zo nog even op terug. Hij zag er niet uit, maar ze werkten wel, die laarzen. Voor Roeland deze twee. Ik hoop dat je veel zult realiseren in deze stad. Bouw vooral veel jongerenwoningen, daar is schreeuwend behoefte aan. Zet hem op.
Dan voor Dig Istha. Dig, jij gaat Sport doen. Ik had nog een kratje bier op de kamer staan. Dat is over tijd, ik zou er niet aan beginnen, maar het is een stoeltje uit het oude stadion van het Oosterpark. Dat herinnert je denk ik op die manier aan FC Groningen. Ik heb het gekregen. Het stond op mijn kamer, ik was aan het opruimen en ik dacht: die is voor jou. Ik zou zeggen: blijf van het bier af, sport veel en steun de FC. Dank je wel.
Goed, mijnheer de voorzitter, dan nu iets serieuzer. Ik moet zeggen, zo'n afscheid is toch eigenlijk wel mooi om hier te hebben, om dat met elkaar te delen, zoals we hier zitten. Het waren eerlijk gezegd geen gemakkelijke weken, ook voor mij niet. Dat heeft u allemaal kunnen zien. Ik zal daar weinig over zeggen. Ik heb geprobeerd langs twee lijnen daar iets uit te putten wat ik aan u zou willen voorleggen, of met u zou willen delen. Het eerste is dat het de afgelopen periode, de burgemeester zei het ook al, wel heel veel over personen in de politiek is gegaan. Sommige personen in het bijzonder, onder wie ikzelf, ook beelden over personen, over stijlen en de daarbij behorende kwalificaties. Eerlijk gezegd, dat mag, dat hoort kennelijk ook bij de politiek van dit moment, maar ik vind het buitengewoon gevaarlijk en ik heb het zelf altijd anders beleefd. Ik ben hier, met alle respect, nooit de persoon Frank De Vries geweest, ja misschien nu wel, maar ik ben nooit de persoon geweest die hier heeft gestaan. Ik heb altijd gewerkt vanuit de diepe overtuiging dat het gaat om het bekleden van een ambt. In dat ambt doe je dingen die nodig zijn, dan heb je harde uitspraken soms, ga je een debat aan, maar daarbuiten ben je een ander. Ik zou u eigenlijk willen meegeven dat, althans, dat zou mijn diepe wens zijn, als ik daar iets over zou mogen zeggen, en dat kan nu nog, om iets van dat ambtelijke en functionele denken terug te brengen en mee te nemen in de politiek in deze gemeente. Omdat ik denk dat het voorkomt dat de persoon vooropstaat en het de inhoud dichterbij brengt, zou ik u dat willen meegeven. Dat is een puur persoonlijke opvatting van mijn kant. Het tweede wat het zou kunnen betekenen, een tweede observatie van mijn kant, is dat daarmee ook de inhoud van de debatten weer vooropstaat. Als er een ding is waar de gemeenteraad van Groningen overigens buitengewoon goed in is, maar als er een ding is waar de stad ook klemmend behoefte aan heeft, is het die inhoud. Die inhoud vooral niet vanuit toevallige opvattingen die voorbijvliegen, maar vanuit opvattingen

waar je een tijdje over nadenkt en die ook een tijdje mee kunnen gaan. Nee, ik ga niet in op het tramdebat, maar ik noem wel twee andere voorbeelden.
Ik was erbij vanmorgen, collega Schroor heeft op deze laatste werkdag, mooi dat ik dat nog kon meemaken, de eerste handeling van het Forum verricht. Dat is zo'n voorbeeld van volhouden. Dat is zo'n voorbeeld van stevige debatten waar je positie in moet nemen als college en als individueel wethouder vanuit dat ambt, vanuit je overtuiging dat dat moet en vanuit de overtuiging dat die lange lijnen ook goed zijn voor de stad. Zonder dat besef, ik heb daar altijd zelf vanuit het ambt van geprobeerd te getuigen, zou vandaag die eerste handeling niet zijn geschied. Je kunt voor of tegen het Forum zijn, maar het is goed dat de stad zo'n ontwikkeling op enig moment mogelijk maakt en dat zo'n ontwikkeling waar je acht of tien jaar over doet, niet sneeft op grond van min of meer toevallige hernemingen van opvattingen.
Ik noem nog een voorbeeld. Ik was mijn bureau aan het opruimen, mijn kamer aan het opruimen, u merkte het al. Ik vond een artikel in de krant van 31 oktober drie jaar geleden, ook wel mooi: 'Leefbaarheid stad spectaculair verbeterd'. Mijnheer de voorzitter, daar heb ik geprobeerd van te getuigen, leefbaarheid van buurten en wijken te verbeteren. Niet omdat ik dat vind, maar wel omdat we hier in de traditie staan van die wijkvernieuwing, omdat mijn partij in die traditie staat van wijkvernieuwing. Dat betekent praten met buurtbewoners, praten met corporaties, met investeerders ook, want alleen praten met mensen die er wonen, helpt die investeringen niet op gang. Met iedereen dus aan de slag in die buurten en wijken. Als je dan ziet, in dat VROM-rapport waar hier in het dagblad van zaterdag 31 oktober 2009 uit wordt geciteerd, dat die leefbaarheid spectaculair gestegen is, is er geen enkele stad in Nederland, mijnheer de voorzitter, waar dat het geval is. Er is ook geen enkele stad in Nederland waar op dit moment, bij mijn weten, die leefbaarheid niet aan het teruglopen is. Er zijn inmiddels steden in Nederland waar dat wel gebeurt en ik hoop eerlijk gezegd, uit de grond van mijn hart, vanuit die lange lijnen, dat u zoals u hier zit, het college dat straks aan de slag gaat en in het bijzonder mijn opvolger, Roeland van der Schaaf, zal strijden voor die leefbaarheid. Dat wordt ingewikkelder dan ooit vanwege krimpende budgetten, maar het kan, als je de lange lijnen koestert en als je de overtuiging hebt dat het moet.
Meneer de voorzitter, tot slot, voor de bestuurder De Vries was het geen heel prettige periode de afgelopen tijd, maar het valt eerlijk gezegd voor de mens Frank De Vries wel een beetje mee. Die kijkt met buitengewoon veel plezier terug op de ontmoetingen hier, op wat hij in de stad heeft kunnen doen vanuit het ambt, op de manier waarop hij mensen heeft ontmoet vanuit de verschillende onderdelen van zijn portefeuille. Sport, maar ook bijvoorbeeld, ga daar eens kijken, het Prinsenhof. Prachtig gerestaureerd. Straks in het Infoversum, de terrassen aan de waterkant, nou, ik noem er maar een paar zo uit mijn hoofd, jongerenhuisvesting, daar moet nog veel gebeuren. Ik kijk er met heel veel plezier op terug. Ik heb er echt van genoten, tot in de laatste minuut en tot in de laatste vezel en ik zal er met heel veel plezier op terugkijken. Ik ben absoluut optimistisch over de toekomst van deze prachtige stad. De jongste stad. Er is veel talent, u hebt dat overigens ook. Ik zal het vanaf nu in de krant lezen en met dankbaarheid en plezier terugdenken aan uw vergaderingen en onze ontmoetingen. Ik dank mijn collega's, ik dank uw raad, ik dank alle ambtenaren, ik dank vooral ook de bodes van dit stadhuis. Het was een waar genoegen. Het ga u goed.

De VOORZITTER: Het woord is aan mevrouw Dekker.

Wethouder DEKKER: Ik hoorde net iemand in de gang zeggen: ach, dit keer durven ze je niet af te kappen.
Voorzitter, tien jaar wethouder en de tijd is omgevlogen. En ik heb, echt waar, van elke dag genoten. Nou ja, bijna elke dag. In elk geval werd ik elke dag gedreven door mijn passie voor het openbaar bestuur, mijn liefde voor de lokale democratie en de stad. En altijd vanuit het vertrekpunt, en nou komt toch die oude socialiste weer naar boven en volgens mij zijn Arjan de Rooij en ik nog de twee laatsten in deze stad, maar altijd vanuit het vertrekpunt van rechtvaardige verdeling van werk, zeggenschap en inkomen. Dus geen gedwongen ontslagen omdat ik zo graag een toffe werkgever wil zijn, maar omdat ik ervan overtuigd ben dat baanzekerheid, werkzekerheid ook mensen de ruimte geeft om creatief te zijn en flexibel om te gaan met hun eigen functie. Dus niet de tram omdat we een mobiliteitsprobleem moeten oplossen, of alleen maar een mobiliteitsprobleem moeten oplossen, maar juist ook vanwege de sociaaleconomische structurerende effecten en de economische ontwikkeling die het genereert. En niet een Aanpak zuidelijke ringweg omdat ik zo van tunnels houd, maar omdat het de bereikbaarheid van deze stad verbetert, omdat het de centrumpositie van deze stad versterkt en werkgelegenheid creëert.
En voorzitter, ook blijven investeren, ook in tijden van recessie, of beter gezegd misschien: zeker in tijden van recessie, omdat je dan met publieke middelen private investeringen uitlokt, met alle positieve

gevolgen van dien. En waarom, voorzitter? Omdat ik er heilig van overtuigd ben dat een overheid die investeert in haar samenleving ook datgene bewerkstelligt waar de mensen aan de onderkant van die samenleving het meeste baat bij hebben. Investeren in de stad genereert economische ontwikkeling en genereert werk en dat is in mijn leven nog altijd het allerbeste middel tegen armoede.
Voorzitter, tien jaar wethouderschap, vele portefeuilles, van Cultuur tot aan Binnenstad, van Straatnaamgeving, een heel belangrijke, tot Financiën. Ik denk wel eens, als ik terugkijk, dat ik me in het begin te veel op de stad heb georiënteerd. Drewes de Haan, mijn oude fractievoorzitter, zei wel eens: "Dekker, er is meer dan de stad. Er is ook nog zoiets als Pekela, als Roden of Leek. Het gaat helemaal niet om Groningen-stad, het gaat om de regio." Dat heb ik zeker in mijn latere jaren ook wel goed geleerd. Toen ik zelf actief werd in de stuurgroep Groningen-Assen, leerde ik uit eigen ervaring, in gesprekken met al die wethouders en gedeputeerden, dat de stad niet zonder het ommeland kan en het ommeland niet zonder de stad. Misschien moet het toekomstige bestuur zich ook wel eens gaan inzetten om in het kader van het hele bestuurskrachtonderzoek, ik ga daar nu niet verder op in, die regio Groningen-Assen verder uit te bouwen en de blik maar eens richting de haven wenden, richting de DEAL-gemeenten, om op die manier de regio Groningen-Assen nog verder te versterken.
Voorzitter, tien jaar wethouderschap is toch wel een van de mooiste perioden uit mijn leven, afgezien van de geboorte van mijn twee geweldige dochters, maar daarna komt absoluut het wethouderschap.
Voorzitter, ik heb geprobeerd om altijd een wethouder te zijn, soms ook een voorzitter, voor de hele raad, niet alleen voor de coalitie, maar ook voor de oppositie. Ik hoor wel eens dat daar niet altijd gelijkluidend over gedacht wordt, maar ik heb het in ieder geval wel gepoogd. Ik kijk terug, voorzitter, op mooie debatten met uw raad. Uiteraard waren er allerlei verschillen van inzicht. Soms was de toon ook wel eens scherp. Mevrouw Jongman wees me daar wel eens op. Terecht, mevrouw Jongman, ik ga mijn leven beteren na vandaag. Maar het ging altijd over Groningen. En dat is iets wat ik mij altijd zal blijven herinneren, de grote betrokkenheid van uw raadsleden en onze medewerkers. Aan die gemeenschappelijke inzet denk ik vandaag met respect en ook met voldoening terug. Voorzitter, ik rond af. Ik zie u al wat ongemakkelijk worden vanwege de tijd. Toch zijn er altijd de traditionele bedankjes die je moet doen en die wil ik hier ook vandaag doen.
Ik bedank mijn partij, die het mij toch mogelijk heeft gemaakt om al die jaren in de raad te zitten, ja, Hans-Paul Klijnsma, ook jou, en vervolgens ook wethouder te zijn. Ik dank de medewerkers. Het zijn er nog steeds ruim 3100. David de Jong, voormalig fractievoorzitter van de ChristenUnie, zei wel eens: "Dekker wil eigenlijk gewoon zo veel mogelijk medewerkers hebben." Dat vond ik toen, daar ben ik wel iets van mening over veranderd, omdat ik ook langzamerhand denk dat soms, ja mijnheer van Keulen, soms de markt ook een aantal zaken goed kan organiseren. Dus een kleinere overheid zou wellicht kunnen, mits je een goede opdrachtgever bent.
Voorzitter, ik wil ook de bodes bedanken. Volgens mij had ik het zonder hen helemaal niet gekund. Ik zie het, Bea schudt, dat kan inderdaad ook niet. Zij waren er elke dag weer en beleefden met mij veel lief en leed, ze volgden al mijn diëten en pasten daar hun voeding goed op aan. Dank daarvoor.
Ik bedank ook de mensen van de projectorganisatie Zuidelijke Ringweg en de RegioTram en waarom? Omdat dat voor ons toch wel twee nieuwe werkvormen waren. Ik vond altijd dat de overheid alles moest doen en opeens kwamen we met twee projectorganisaties die een beetje meer op afstand stonden. Eigenlijk is me dat wel goed bevallen. Misschien krijgen we nog een soort van overdrachtsgesprek, maar ik zou zeggen: ga daarmee door, in ieder geval met een projectorganisatie. De invulling is aan de nieuwe portefeuillehouder Verkeer.
Ik moet toch ook even stilstaan bij de afdeling Financiën. Ik heb de mensen daar volgens mij met enige regelmaat gek gemaakt. Zij mij soms ook, maar veel minder vaak. Ik was een heel moeilijke wethouder van Financiën voor hen. Ik wilde namelijk alles tot in detail weten. Iedereen die zegt dat onze medewerkers onvoldoende kennis en inzicht hebben in financiën, die kom ik zo meteen buiten tegen. Ze hebben in ieder geval voor mij heel hard gewerkt, ze hebben voor u heel hard gewerkt en zonder hen was er nooit een begroting geweest.
Tot slot, voorzitter, mijn staf. Ik zie ze daarachter, Mark, Heleen en Mirjam, jullie zijn toch de basis geweest van mijn bestaan, jullie hebben al mijn soms wat vervelende humeuren heel adequaat opgepakt en mij ook regelmatig gecorrigeerd. Wat zullen jullie het makkelijk krijgen met de nieuwe wethouder! Maar ik denk wel iets minder leuk.
En, voorzitter, tot slot zou ik u als voorzitter en straks ook het nieuwe college alle succes willen wensen. Er komt een nieuw college, met nieuwe ambities. Hoewel, er stond toch wel heel veel van ons oude programma in, maar er komt in elk geval een nieuw college. Ik wens u heel veel wijsheid. Ik heb in elk geval bij u allen diezelfde passie gezien die ik ook heb en dat is onze gemeenschappelijkheid. Mevrouw Pastoor had het daar ook over. Ik wens u heel veel succes en ik wil u een ding meegeven: we kunnen het

niet zonder de regio. Ik had daar zelf een tijdje voor nodig om dat goed te onderkennen, maar de regio en stad en ommeland zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Om dat wat extra kracht bij te zetten, zou ik nu mevrouw Kiers willen aankondigen.

(Alina Kiers zingt samen met de raad het Grönnens Laid)

Wethouder DEKKER: Als ik een ding van Frank De Vries heb geleerd, veel meer, maar in ieder geval een ding, is dat altijd positief blijven. Dat was een van de redenen waarom ik u dit lied wilde aanbieden. Vergeet de regio niet en geef hem een positieve stimulans. Dat we dat met z'n allen doen, met een glaasje prosecco van mijn hand. We hebben heel veel flessen, want er is in de communicatie wat misgegaan. Ik zou zeggen: op stad en ommeland, proost!

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering voor vijf minuten, zodat u afscheid, voorlopig afscheid hopelijk, van de vertrekkende wethouders kunt nemen.

(Schorsing 18.03 – 18.18)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

2.b: Bespreking resultaat college-onderhandelingen

De VOORZITTER: U weet dat afgelopen vrijdag de fracties van PvdA, VVD, SP, D66 en CDA kenbaar hebben gemaakt dat zij gezamenlijk een akkoord hebben bereikt op basis waarvan de stad de komende anderhalf jaar bestuurd zal moeten worden. Zo dadelijk zal een aantal van deze fracties met het oog daarop nieuwe wethouders voordragen voor het college van B en W. Ter inleiding op die benoeming krijgt de raad gelegenheid om het gesloten college-akkoord van een oordeel te voorzien. De raadsfracties krijgen in volgorde van grootte die gelegenheid. Nogmaals, daarna gaan we over tot de benoeming van de nieuwe wethouders. Ik zeg nu alvast dat straks over het akkoord niet gestemd hoeft te worden. Het is en het blijft ook het akkoord van de vijf waarschijnlijke coalitiefracties.
Dan is als eerste het woord aan de heer Spakman van de PvdA. Er zijn spreektijden van zeven minuten afgesproken.

De heer SPAKMAN (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik hoop dat het goed gaat, want ik ben geen alcohol gewend.
Ruim een maand geleden viel het college van B en W. Wethouders van GroenLinks en Partij van de Arbeid stelden hun portefeuilles ter beschikking nadat D66 en SP hun steun aan de RegioTram introkken. Na de verkenning van de heer Kruithof leken twee opties politiek het meest haalbaar. Onze voorkeurscoalitie zat daar echter niet tussen. Dat is dan wel even slikken. In het raadsdebat dat volgde, bleek dat van de tien partijen in de raad, er negen een voorkeur hadden voor samenwerking met de PvdA. Dat is dan wel een beetje verwarrend, als je leest dat in het Kruithof-rapport zo veel lelijke dingen over de PvdA worden gezegd. Maar uiteindelijk bleek dus de vijfpartijencoalitie met de PvdA favoriet. Dat was een feit. Maar voordat wij die gingen onderzoeken, hebben we uitgebreid stilgestaan bij de vraag of wij überhaupt wel moesten beginnen met de onderhandelingen. Terugtredende wethouders, een weggestuurde partijtop, een verdeelde achterban, de vraag was dus of we het uiteindelijk geloofwaardig konden doen. Na discussie intern was unaniem het antwoord erop: ja. Ja, op basis van ons programma. De inhoud staat voorop, met als fundament onze sociaaldemocratische idealen. Doel was om de PvdA een plek terug te geven in het stadsbestuur om op die manier zo goed mogelijk ons programma te verwezenlijken. En nu, een paar weken later, kunnen we constateren dat we daarin zijn geslaagd. Er ligt een coalitieakkoord en er is vertrouwen. Dat is hersteld en gegroeid. Dat ging overigens niet vanzelf. We hebben elkaar diep in de ogen moeten kijken. Verschillen in bestuurscultuur moesten worden overbrugd met daarbij natuurlijk het behoud aan respect voor de verschillen. Maar binnen die nieuwe coalitie en tijdens de besprekingen bleek dat het mogelijk was, dat de wil er was om met respect voor verschillen te vernieuwen en te verbinden. Dat is het centrale thema ook in het coalitieakkoord. En daardoor konden we dus, onder begeleiding van Jacques Tichelaar, ook hier aanwezig, en Johan Remkes, ook over de inhoud praten. De opgaven waar onze stad de komende jaren voor staat zijn echt enorm. Dit collegeakkoord heeft weliswaar een strekking van anderhalf jaar, maar de blik gaat wat ons betreft veel verder. Als PvdA is het dus goed dat we via het college meewerken aan die langjarige opgave. Als progressieve partij kijken we natuurlijk graag vooruit.

En die langetermijnopgave werkt ook door in dit coalitieakkoord. Vier deelopgaven noem ik in het bijzonder.
Ten eerste: de relatie met de regio. De gang van zaken met betrekking tot de RegioTram heeft de relatie absoluut een knauw gegeven en het nieuwe college moet dus nadrukkelijk aan relatiebeheer gaan doen. Maar dat alleen is niet voldoende, want door allerlei autonome ontwikkelingen zal de relatie tussen de stad en het ommeland een ander karakter gaan krijgen. Ook al zingen we nog zo mooi een Grönnens Laid, er gaan wel dingen veranderen. We zitten in deze regio namelijk met een paradoxale situatie dat de stad zal blijven groeien en dat de omgeving, qua bevolking, zal krimpen. De stad heeft dus een verantwoordelijkheid om voor die regio de voorzieningen op peil te houden en de centrumfunctie die de stad van oudsher al heeft, zal dus alleen maar groter worden. Dat, voorzitter, is wellicht voor de ommelanden een pijnlijk proces. Het gevoel kan ontstaan dat de groei van de stad ten koste gaat van de regio en dat voedt dan weer de klassieke tegenstelling tussen stad en ommeland. Daar hebben wij niets aan, daar schieten wij niets mee op. Het is dus de kunst daar behoedzaam mee om te gaan en dat gaat niet alleen om het dossier bereikbaarheid.
Het twee punt dat ik wil noemen is de grote sociale opgave. Door de crisis die wij nu hebben, komen meer mensen in de problemen en hebben wij als stad minder geld om die mensen te helpen. Het nieuwe college zet de noodzakelijke vernieuwing in het sociale domein daarom voort, want om Groningen sociaal te houden of nog socialer te maken, is vernieuwing nodig. Of we het nou leuk vinden of niet, we zullen een groter beroep moeten doen op zelfredzaamheid, of wat ons betreft liever de samenredzaamheid van de samenleving. Een belangrijk item wat dat betreft, is de groeiende kloof tussen de hoger en lager opgeleiden. Dat is een sociaalmaatschappelijke en economische opgave.
Dan voorzitter, een derde punt dat ik hier wil aanstippen: de volkshuisvesting. Volkshuisvesting lijkt steeds minder in het centrum van de politiek te staan en dat baart ons zorgen. Er is verdere afroming van de corporaties en er is geen zicht op geld voor stedelijke vernieuwing. We zullen daarom heel fundamenteel moeten nadenken over een nieuwe rol voor de gemeentelijke overheid op het gebied van woningbouw en volkshuisvesting, want woningen zijn nodig om het wonen betaalbaar en de wijken levend te houden en daar zijn investeringen voor nodig.

De VOORZITTER: De heer Gijsbertsen.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, de heer Spakman schetst een aantal opgaven voor de toekomst die ik op zich ook kan delen. Ik wil toch een beetje naar het collegeprogramma kijken. U schetst zelf: ‘we hebben afgewogen, gaan wij meedoen aan deze coalitie of doen wij dat niet?’ U hebt gekozen om dat wel te doen. Als ik ernaar kijk, zie ik dat u de tram heeft moeten inleveren, dat het Forum wordt gekort, dat ook de gemeentelijke arbeidsvoorwaarden, het sociaal convenant onder druk komt te staan. Dan is toch de vraag die bij mij opkomt: wat heeft de PvdA daar dan voor teruggekregen?

De heer SPAKMAN (PvdA): Ik zal daar later aan het eind van mijn betoog verder op ingaan.
De volkshuisvesting, ik noemde het al. We zullen moeten nadenken over een nieuwe rol van de gemeentelijke overheid en de sociaaldemocratie heeft ook in Groningen altijd vooropgelopen in het vernieuwen van de volkshuisvesting. Onze voorzitter heeft daar ook wat over gezegd richting oud-wethouder Frank de Vries. Wij voelen hiervoor een bijzondere verantwoordelijkheid en die nemen we ook. Dat ziet u terug in de portefeuilleverdeling.
Tot slot een heel belangrijke. Dat gaat dan over bestuurscultuur en de gemeentelijke organisatie. Het nieuwe kabinet heeft heel rigoureuze opvattingen over het lokale en het regionale bestuur. Die liegen er niet om. We moeten zien wat dat voor de stad en voor onze organisatie gaat betekenen. Maar ook de nieuwe coalitie voorziet veranderingen, vooral in de manier waarop wij zelf als stad onze burgers tegemoet gaan treden. We hebben ook een andere bestuurscultuur nodig en onze interim-griffier Leo Aarden sprak altijd met zijn geheel eigen tongval over houding en gedrag, u kent het allemaal. Het is ook wel mooi dat dat kopje terug te vinden is in dit coalitieakkoord. Voor de gemeente zelf, zoals de burger dat ziet, gaat het erom dat we bij het ontwikkelen van beleid en projecten maximaal gebruik moeten maken van de kennis en opvattingen van Stadjers, ondernemers en instellingen. Co-creatie. Dat is een maatschappelijke dialoog met betrokkenen, waarbij het uitgangspunt niet een vooropgesteld plan is van de gemeente en u kunt rechtsonder tekenen, maar een gemeenschappelijke zoektocht naar mogelijke oplossingen. Daarin hebben we overigens de laatste paar jaar ook al hoopvolle stappen gezet. Zojuist is ook al het voorbeeld van de zuidelijke ringweg genoemd. Voorzitter, de PvdA ziet als onderdeel van cultuurverandering ook de opgave om op een constructieve manier in deze raad om te gaan met de vijf niet-coalitiepartijen. Dat vraagt van ons, coalitiepartijen, om een oprechte en open houding richting de

ideeën van GroenLinks, Stadspartij, ChristenUnie, Student en Stad en Partij voor de Dieren. Daar willen wij graag aan meewerken en ik verwacht wel dat dat ook geldt voor de overige coalitiepartners. Voorzitter, ik kom tot een slot. Het is die geest die dit coalitieakkoord uitstraalt, verbinden en vernieuwen. Het is een akkoord waar langetermijnopgaven zijn terug te vinden in praktische uitgangspunten voor beleid van morgen. Dat kunt u ook terugvinden, de heer Gijsbertsen vroeg daar al naar, in het beleid voor morgen, in het akkoord. Want Groningen moet vooruit en het stormt flink in onze omgeving. Wij nemen als PvdA via dit akkoord onze volle verantwoordelijkheid. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Gijsbertsen.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, de heer Spakman spreekt toch in vrij algemene termen over de opgaven voor deze gemeente. Er ligt nu een concreet collegeprogramma voor, waar uw fractie mee heeft ingestemd. Ik zie dat uw partij toch een aantal veren heeft moeten laten rond de tram, het Forum, het sociaal convenant noemde ik. Dan is toch inhoudelijk de vraag: wat heeft de PvdA dan gekregen? Wat ziet u dan verder nog voor schot hierin? Ik zie verder niet zo veel winst ten opzichte van de oude situatie.

De VOORZITTER: De heer Spakman en dan is deze woordvoering teneinde.

De heer SPAKMAN (PvdA): Ik kan mij goed voorstellen dat u dat vindt. Uiteindelijk hebben wij een keuze gemaakt om met deze vijf partijen vooruit te gaan voor de komende anderhalf jaar. Wat voor ons heel belangrijk is, is dat de basis onder de begroting 2013 de oude begroting is, waar weliswaar de tram uit is gehaald, u weet, dat doet ons pijn, waarin het weerstandsvermogen op een andere manier is aangevuld, maar die basis waar ons beleid voor het overgrote deel in zit, was het uitgangspunt. Daarom kunnen wij heel goed leven met dit coalitieakkoord. Wat zeg ik, wij zijn er zelfs heel enthousiast over. Prinsenhofakkoord op de rails.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, mag ik nog een laatste vraag stellen aan de heer Spakman?

De VOORZITTER: De laatste vraag dan.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Ja, ik voelde hem aankomen, vandaar dat ik het maar zelf zeg. Allereerst is de vraag die bij mij opkomt: had dat in een andere coalitie ook niet gekund? Maar ook inhoudelijk, u heeft aangegeven als partij, bij het debat rond het rapport van de verkenner, dat bereikbaarheid voor u essentieel was. Had u dan op zijn minst niet het tramgeld voor bereikbaarheid moeten blijven reserveren? U schrapt niet alleen de tram, maar nu kort ook in de middelen op bereikbaarheid.

De heer SPAKMAN (PvdA): U heeft daar een punt te pakken. Dat is ook een punt waar wij in onze fractie zeer nadrukkelijk over hebben gesproken en dat is ook onze grote zorg. Wij hebben gezegd: gezien de nieuwe uitgangspunten, gezien de nieuwe realiteit, willen wij gaan kijken hoe we die bereikbaarheid zo goed mogelijk wel op orde kunnen krijgen. Dat moet natuurlijk samen met de regio. Dat is een ongelooflijke opgave. Daarover zijn we het volgens mij wel eens in deze raadzaal. En het zal niet meevallen, want we moeten natuurlijk al 40 miljoen euro sowieso afschrijven. Als je dan een beter en goedkoper systeem wil, met dezelfde functionaliteit, dan wordt dat een enorme opgave.

De VOORZITTER: Dan is het woord aan mevrouw Koebrugge van de VVD, die wij nog van harte met haar pas verworven fractievoorzitterschap feliciteren. Het woord is aan u.

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Dank u wel, voorzitter. Voor u staat er zeer blij raadslid, nu dus ook in de hoedanigheid van fractievoorzitter. De afgelopen week hebben vijf partijen hard gewerkt aan het college-akkoord dat voorligt. Alle partijen, PvdA, SP, D66, CDA en de VVD, zijn zich ervan bewust dat Groningen een stabiel college nodig heeft. Een stabiel college dat onze stad uit de financiële crisis kan helpen en orde op zaken kan stellen zonder hierbij de problemen af te wentelen op de toekomst. Om deze stabiliteit te waarborgen is de cultuurverandering die wij beogen noodzakelijk. De politieke cultuur op het stadhuis heeft een ommezwaai nodig om te voorkomen dat we in de oude patronen vervallen. We streven naar samenwerking met al onze partners in stad en regio, waar ruimte is voor elkaars ideeën en waarbij

we respectvol met elkaar omgaan. Het gaat hierbij nadrukkelijk niet alleen om de coalitie intern, maar ook om onze partners in de oppositie, in de provincie en in de stad. Ook de Stadjer zelf staat hierbij centraal. Verbinden en vernieuwen zijn hierbij de sleutelwoorden. Politiek moet gevoerd worden waar het hoort: hier in de raadzaal. De raadscommissievergaderingen zijn oriënterend voor alle partijen en de daadwerkelijke besluitvorming vindt plaats in de raad. De keuzes die het college maakt, moeten voor iedereen duidelijk zijn. We verwachten van het college dat het zich dienstbaar opstelt aan de raad. De raad is immers het belangrijkste orgaan van de gemeente. Hier vindt de democratische besluitvorming plaats. De VVD heeft er alle vertrouwen in dat we met deze coalitie en dit college kunnen starten met dit vernieuwingsproces.
Voorzitter, dan de inhoud. Het nieuwe college staat voor een aantal belangrijke keuzes. Er moet een oplossing voor het bereikbaarheidsprobleem komen, maar daarnaast mogen de financiële problemen niet doorgeschoven worden naar de toekomst. Bovendien hecht de VVD er veel waarde aan dat onze problemen niet direct worden afgewenteld op de burger. Lastenverzwaring is voor ons geen optie en we zijn daarom blij dat de tarieven voor de burgers en bedrijven niet worden verhoogd.
Om de voorkomen dat de problemen doorgeschoven worden naar toekomstige colleges, verwachten wij van dit college aanvullende bezuinigingsmaatregelen. De politieke keuzes die de coalitie maakt hebben wij meegegeven. Bezuinigingen vragen immers om het nemen van politieke verantwoordelijkheid. Dat zullen wij doen. Wij nemen geen hypotheek op de toekomst.

De VOORZITTER: De heer Gijsbertsen.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, mevrouw Koebrugge ging vrij vlot verder na het onderwerpje bereikbaarheid. U weet, mijn partij vind het eigenlijk een hypotheek op de toekomst door dat nu niet op te lossen. Hoe ziet u nu de toekomst voor zich qua alternatieven voor het oplossen van het bereikbaarheidsprobleem?

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Ja, ik was net bij dat kopje aangekomen. Deze coalitie onderkent een stevige bereikbaarheidsopgave voor de toekomst. Een ding is echter heel duidelijk: de RegioTram komt er niet. We zullen samen met onze partners in de regio en de overige partners op zoek gaan naar oplossingen voor dit bereikbaarheidsvraagstuk en we zullen binnen deze opgave kijken naar alle modaliteiten: openbaar vervoer, fiets, auto en voetganger. Alle opties staan open, maar betaalbaarheid en overeenstemming met de partners zijn sleutelwoorden bij het maken van de keuzes.
De VVD is tevreden met het uitgangspunt dat het Forum economischer zal moeten gaan opereren.

De VOORZITTER: De heer Gijsbertsen.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, ik meen dat mevrouw Koebrugge overgaat naar een volgend blokje, dus nog even over het vorige blokje. U zei in een persconferentie iets over het gebruiken van onderzoek dat is gedaan naar aanleiding van de bereikbaarheidsopgave. Uw voorganger heeft ook iets gezegd over de mogelijkheid van een stadstram. Ik vraag mij het volgende af. Mag ik u zo begrijpen dat u zegt: wij willen breed kijken naar verschillende opties en wij sluiten ook niet uit dat er weer een tramsysteem of een tramplan in een andere vorm dan die wij kennen hiervoor kan komen? Of misschien iets heel anders?

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Wij houden alle opties open en gaan in gesprek met de regio en komen op die manier tot een alternatief.
De VVD is tevreden met het uitgangspunt dat het Forum economischer zal moeten gaan opereren. We zijn er met ons allen verantwoordelijk voor dat het Groninger Forum een succes wordt. Oh jee, ik had niet moeten kijken.

De VOORZITTER: De heer Prummel.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, ik zat te wachten op mijn clou. Hoe kan nou verwacht worden dat het een economisch succes wordt, wanneer tot nu toe geen enkele ondernemer enige interesse heeft getoond?

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Ik ga verder. Hierbij is het noodzakelijk dat er meer inkomsten worden gegenereerd en er een efficiëntere organisatie is, zodat de gemeentelijke bijdrage omlaag kan. Bovendien

moet de programmering erop gericht zijn zo veel mogelijk bezoekers, bij voorkeur betalende, naar het Forum, de Grote Markt te trekken. Een succesvol Forum biedt perspectieven voor de Grote Markt en de omgeving en daarbij zullen we dus ook de ruimte moeten geven aan die commerciële partijen en ze mogelijkheden moeten geven om input te geven aan wat voor hen de mogelijkheden zouden kunnen zijn.

De VOORZITTER: Mevrouw Jongman.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter. Ik constateer wel iets bijzonders. De VVD was eigenlijk ronduit tegen het Forum in de afgelopen periode. U heeft op diverse momenten uitspraken daarover gedaan, heel harde uitspraken. Hoe verklaart u deze draai, laat ik het zo maar noemen?

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Ook wij zien dat dat Forum daar inmiddels gebouwd wordt. Vandaag is de eerste paal de grond in gegaan. We kunnen daar niet onderuit, dus moeten we ook zorgen met elkaar dat dat een succes wordt. Daarvoor zijn wel veranderingen nodig, ook in het businessmodel. Dat moet dus economischer. Wij hebben er wel vertrouwen in dat dat succes beter bereikt kan worden op het moment dat het Forum commerciëler wordt ingezet en daarom kunnen wij hier wel mee instemmen.

De VOORZITTER: Ja, maar mevrouw Koebrugge moet haar verhaal ook kunnen afronden. De heer Prummel nog een keer en daar zie ik, dacht ik, de heer Kelder. En dan rondt mevrouw Koebrugge af. De heer Prummel.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Dank u wel, voorzitter. Een vraag aan mevrouw Koebrugge als kersvers VVD-voorzitter. Heeft de VVD wel onderzocht of u nog onder dat Forum uit kan? En heeft de VVD ook nagekeken hoe hoog bijvoorbeeld de boeteclausule is in verhouding tot de exploitatiekosten van het Forum?

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Ja, wij weten dat wij niet kosteloos onder het Forum uit kunnen komen.

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel, voorzitter. In het nieuwe college-akkoord staat dat er een nieuwe onafhankelijke commissie onderzoek gaat doen naar de mogelijkheden van meer commercie. Mijn vraag is: wat kost dat onderzoek en uit welk potje wordt dat betaald?

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Ik heb geen flauw idee wat dat onderzoek precies gaat kosten. Dat zal uiteindelijk door het college naar voren gebracht worden, neem ik aan. Ik neem aan dat men daar gewoon verantwoording voor aflegt.
Daarnaast is de VVD nog over een aantal zaken verheugd. Ik zal ze even kort, omwille van de tijd, noemen. Vaart maken met BouwJong. Het op korte termijn realiseren van goede en betaalbare jongerenhuisvesting heeft tot gevolg dat de druk op de wijken af zal nemen. De gemeente gaat efficiënter werken door krachten te bundelen en de hervorming van het dienstenmodel te versnellen. Parkeren blijft betaalbaar en parkeergarages dienen goed bereikbaar te zijn. Het ondernemersklimaat van de binnenstad zal verbeteren en er komt ruimte voor particulier opdrachtgeverschap en welstandsvrij bouwen. De VVD is zeer content met het behaalde resultaat van de afgelopen weken en heeft er alle vertrouwen in dat dit college voor een stabiele eindfase richting de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 zal zorgen, daarbij oog houdend voor de toekomst. Voorzitter, dank u wel.

DE VOORZITTER: Dan is het woord aan de heer Gijsbertsen, GroenLinks-fractie.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, ik heb eerst even aan de vriendelijke medewerkers van de griffie gevraagd of zij even een Fokke en Sukke wilden projecteren. Ik weet niet of mensen het thuis kunnen zien, dus ik lees het maar even op voor de zekerheid. Oh, nu zijn ze weg. Ja, de ICT blijft toch altijd spannend. Maar het komt vanzelf weer terug, het is wel goed.
Voorzitter, op dit moment passen in elk geval felicitaties aan de partijen die het college-akkoord hebben kunnen maken. Mijn fractie heeft wel drie vragen bij dit programma, die zo opkomen bij het lezen. Dat is allereerst: wat wil dat zeggen? Ten tweede: hoe gaan ze dat dan doen? Ten derde en bovenal: hoe heeft de VVD dat voor elkaar gekregen? Ik moet in die zin complimenten uitdelen. Weliswaar is er grotendeels sprake van een voortzetting van het beleid van het oude college, dat verheugt mijn fractie natuurlijk in zeer hoge mate, want dat hebben wij natuurlijk de afgelopen tien jaar allemaal prachtig gedaan naar onze

overtuiging, dus het is mooi dat we voortgaan met ook de wending naar de stad te leggen, met de wijkvernieuwing, met het welzijnswerk. Ook de passages over de nieuwe overheid kan mijn fractie van harte ondersteunen en dat geldt ook voor de doorzetting van ontwikkelingen rond duurzame onderwijshuisvesting en de nieuwbouw van jongeren. Allemaal mooie zaken die ook al waren ingezet. De verschillen maken dat GroenLinks dit programma niet voor haar rekening had kunnen nemen. Als ik ga kijken naar de concrete verschillen in dit collegeprogramma, kom ik tot een kort lijstje. Ik noem ze eerst maar even puntsgewijs. Allereerst natuurlijk: geen tram. Ten tweede: het Forum wordt gekort en de commissie Terlouw moet blijkbaar opnieuw geïnstalleerd worden om weer naar commercie onderzoek te doen. Betaald fietsparkeren, meer reclame in openbare ruimten, bezuinigingen op internationalisering, ja, ik heb een donkerbruin vermoeden dat het niet de relaties met China zijn die daar gaan sneuvelen, maar hoop doet leven, je weet het natuurlijk nooit. Dat wachten we af. Ook het sociaal convenant over de arbeidsvoorwaarden van deze gemeente wordt met de vakbonden opnieuw besproken. Als je dat op een rijtje zet, denk ik: dat is het VVD-verkiezingsprogramma. Zoals wel vaker het geval is bij het VVD-verkiezingsprogramma, heeft GroenLinks daar wel wat zorgen bij als het gaat over sociaal beleid en over duurzaamheid en over openbaar vervoer.
Allereerst maar eens die laatste, de bereikbaarheid. Inderdaad even Fokke en Sukke, die privatiseren hier het openbaar vervoer. Zover gaan we hier nog niet.

De heer EIKENAAR (SP): Voorzitter, ik wil een vraag stellen over de inleiding van de heer Gijsbertsen. Er is namelijk nog een verschil: een meerjarenbeeld dat meer ruimte biedt, waardoor er niet 28 miljoen euro incidenteel gefinancierd beleid compleet wegbezuinigd moet worden. Dat is ook een heel essentieel verschil, want het gaat over schuldhulpverlening, het gaat over veiligheidsbeleid. Ik wou dat ook nog even aan het rijtje toevoegen.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, dit is toch echt een hardnekkig misverstand bij de SP-fractie. Ik kom daar graag expliciet later in het verhaal op terug. Op zich is het misschien troostend dat u niet weet waar u mee heeft ingestemd.
Allereerst bereikbaarheid. Ja, het is een beetje zuur, dat geef ik toe. U heeft het over sociaal beleid. Ik kom daar zo meteen graag op terug, dan geef ik u antwoord op uw vraag, want wat u zegt is niet het geval.

De VOORZITTER: De heer Eikenaar. Nee? De heer Prummel.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, ik heb een vraag over het plaatje. Volgens mij staat er namelijk iets heel anders dan wat de heer Gijsbertsen ons wil gaan voorhouden. Hier staat volgens mij dat deze kanarie en deze eend zeggen: “Nou, als ze niet tevreden zijn, dan gaan ze toch gewoon in een andere stad in de *tram* zitten.”

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Dat heeft u correct voorgelezen.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Dat is iets heel anders dan: “dan gaan ze toch gewoon in een *andere* stad in de tram zitten.”

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voor mij is ‘stad’ dikgedrukt, maar dat is voor de fijnproevers. Waar het hier natuurlijk over gaat, ik krijg wel mailtjes uit Amsterdam, ‘tramstad Amsterdam staat voor u open’, maar daar ging het natuurlijk niet direct om. Het punt is dat mensen in deze stad natuurlijk sowieso vervoerd moeten worden. En dat bereikbaarheidsprobleem moeten we met elkaar niet doorschuiven. In die zin ben ik blij met de woorden van mevrouw Koebrugge zojuist, die alles wil onderzoeken, zelfs andere tramsystemen. De tram is niet dood, hij leeft, zou ik bijna zeggen. Als ik het coalitieprogramma lees, zie ik dat de coalitie wel weet wat ze niet wil, maar nog niet weet wat ze dan wel wil met die bereikbaarheid. Ik proef ook nog heel weinig begrip in die begroting over dat bereikbaarheid ook een financieel probleem is.

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Dank u wel, voorzitter. Laat een ding heel duidelijk zijn: de RegioTram is van de baan.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, dat had ik begrepen hoor. Dat is volstrekt duidelijk. Voorzitter, waar mijn fractie zorgen over heeft, is wat er dan dus wel gaat gebeuren. Wat ik niet zou

willen en ik neem toch aan eigenlijk ook de VVD-fractie niet, is dat zo meteen reizigers meer moeten gaan betalen voor slechter openbaar vervoer. Dat moeten we voorkomen. En in deze begroting is er nauwelijks geld voor een alternatief voor die tram. We hebben dus zorgen over het openbaar vervoer in de hele regio. Bereikbaarheid is een belangrijk issue, maar er zijn ook andere onderwerpen in dit collegeprogramma die ons zorgen baren. Allereerst op sociaal terrein. Er is in het verleden wel een tegenstelling geschetst tussen sociale voorzieningen en het aanleggen van de tram. De SP was heel helder daarover, daar heb ik ook waardering voor uitgesproken bij de val van het college, door te zeggen: “Bereikbaarheid heeft voor ons minder prioriteit dan de sociale voorzieningen in de stad.” Dat is een volstrekt helder standpunt. Maar in dit collegeprogramma wordt geen cent extra uitgegeven aan die voorzieningen. Sterker nog: er gaat een en ander af. Het sociaal convenant wordt ter discussie gesteld, de arbeidsvoorwaarden van deze gemeenten worden ter discussie gesteld. Daar maak ik me zorgen over, want ik vind dat de gemeente een aantrekkelijke werkgever moet blijven en ook het goede voorbeeld moet geven. Verder zie ik dat het geld dat overblijft van de tram, die 30 miljoen euro die nog beschikbaar is, nu weer in bereikbaarheid wordt gestopt. Dus uiteindelijk is het meerjarenbeeld waar de heer Eikenaar het over heeft precies hetzelfde in de plannen met de tram als nu het geval is. U hebt dezelfde opgave als met de tram het geval was en u hebt daar ook dezelfde middelen voor, plus die 30 miljoen euro incidenteel. En dan heeft u er nog een bereikbaarheidsprobleem bij ook. Het telt niet op, zeg ik richting de SP.

De VOORZITTER: De heer Eikenaar.

De heer EIKENAAR (SP): Voorzitter, in de conceptbegroting zoals die door de beide wethouders die er nu nog zitten werd afgekeurd, werd de tram in het meerjarenbeeld gefinancierd. Er werd 26 miljoen euro uit het meerjarenbeeld gehaald om hem te financieren. Daarmee werd het meerjarenbeeld opgesoupeerd. Daartegenover stond 28 miljoen incidenteel gefinancierd beleid, dat per definitie niet meer door kon gaan. U kunt zeggen dat wij nu op dit moment niet heel veel extra aan sociaal beleid hebben binnengehaald. Dat kopt, maar we houden het overeind. En niet alleen nu, maar ook de komende jaren hebben we nog de kans om het overeind te houden. En dat is het grote verschil met uw pleidooi.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, dit wordt een wellesnietesdebat. Ik ben het echt met u oneens. Ik denk dat u hiermee een kat in de zak koopt als het gaat over de sociale voorzieningen. Die sociale voorzieningen worden er geen cent beter van, want u moet 26 miljoen euro compenseren die nu, doordat de deal met de provincie niet doorgaat, er niet meer is. Daarom heeft u een financieel probleem. Daarom zijn de sociale voorzieningen er in de toekomst niet beter op. Ik kom daar graag in het begrotingsdebat nader op terug.

De VOORZITTER: De heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Voorzitter, ik wil de heer Gijsbertsen op nog een groot verschil wijzen. Dat is namelijk dat wij met het niet doorgaan van de RegioTram ook middelen hebben gevonden om het weerstandsvermogen aan te vullen, om daarmee tekorten op te vangen voor de komende twee jaar, waardoor er extra geld beschikbaar blijft in het meerjarenbeeld. Dus er is wel degelijk een verschil in de uitwerking van het meerjarenbeeld tussen deze begroting en de begroting die er op 25 september in het college lag.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, dit is in feite dezelfde stellingname als die de SP innam en hetzelfde antwoord is ook juist. U loopt 26 miljoen euro mis. Die moet u compenseren en daar steekt u het tramgeld in.

De heer LUHOFF (D66): Voorzitter, dat is absoluut niet waar. De 26 miljoen euro, prachtig, die deal met de provincie, maar die 26 miljoen euro moet uiteindelijk ook weer gewoon betaald worden.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, dit collegeprogramma haalt ook geld uit de toekomst. Gaat u nou niet die vergelijking maken, want die komt niet uit. Maar dit wordt welles-nietes, niet te volgen. Volgens mij komt dat in het begrotingsdebat uitgebreid aan de orde. Dan zal ik u daar ook van proberen te overtuigen. Voorzitter, wij zijn het gewoon niet eens met elkaar op dit punt, dus wij kunnen dit met elkaar blijven herhalen, maar ik denk niet dat dat helpt. Ik zou liever nog een paar andere onderwerpen uit het collegeprogramma willen noemen.

De VOORZITTER: Ja en dat moet ook, u hebt nog een halve minuut. Dus u moet nu ook gaan afronden.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, allereerst duurzaamheid natuurlijk. Voor onze fractie een belangrijk thema. In het collegeprogramma komt het terug, maar wij proeven er een beetje een ondertoon in. In elk geval pleiten wij ervoor door te gaan met energieneutraal 2035 en ook met duurzame mobiliteit.
Tot slot heeft mijn fractie waardering, niet alleen voor de voortzetting van zo veel zaken, maar ook voor de uitstraling van het nieuwe college om openheid te betrachten en een verbetering met de regio en de raad te willen ondersteunen. Ik denk dat dat goed is. Wij zullen proberen daar een bijdrage aan te leveren en wij blijven natuurlijk gewoon op inhoud beoordelen wat het college zo meteen gaat doen. U kunt van mij altijd, dat bent u volgens mij van mij gewend, een inhoudelijk verhaal verwachten. Dat kreeg u zojuist ook. Wij zijn het misschien niet met elkaar eens, maar ik ga voor die sociale en duurzame waarden en ik hoop dat we op een goede manier met elkaar op inhoud de debatten aan kunnen gaan de volgende jaren. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Prummel van de Stadspartij.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, wij zien straks een nieuw college. En dan niet zomaar een college, maar een college dat is samengesteld uit stabiele partijen. Laten wij ze eens langslopen, die stabiele partijen die dat college willen gaan vormen. We zien stabiliteit alom. We zien de VVD, een partij die in de Staten een heel ander gezicht toont dan in de stad. We zien de SP, een partij die gewoon is om voor iets te stemmen waar zij tegen is. D66, nou, een bijzonder stabiele partij. Maar wel een partij die het college liet vallen. En dan het CDA, een verdeelde partij die nu eigenlijk DA wil heten, maar erachter kwam dat er al een drogist met die naam bestaat. Het is een partij die, om in Hollywood-termen te spreken, the incredible shrinking party speelt. Stabiel, allemaal heel stabiel. Voorzitter, dan als klapstuk, de PvdA, de partij die van Tichelaar een rapport kreeg van het soort waar kinderen niet mee thuis durven komen. Drie van deze partijen zaten erbij en keken ernaar, terwijl wethouder Karin Dekker met ons geld voor banken speelde. Ze hebben op deze wijze de stabiliteit van onze begroting op het spel gezet. De bezuinigingen die nu nodig zijn om de gemeente Groningen van een bankroet te redden, zullen ingrijpend zijn.
Samenwerking, zo lees ik in het college-akkoord, moet berusten op goed vertrouwen, eerlijke en transparante informatie en op open omgangsvormen. Het hilarische aan het akkoord is dat goed vertrouwen en eerlijkheid kennelijk nieuw zijn in de Groningse politiek en dat vastgesteld moet worden dat dat de basis van samenwerking is. Dat is heel merkwaardig. De PvdA is volgens berichten uit het college de enige schuldige aan het spelbederf geweest. Toch wordt die oude vermoeide PvdA geen tijd voor herbezinning gegund. Zij moet meteen weer aan het werk.
De inspraakverordening, voorzitter, wordt niet genoemd in het college-akkoord. Die verordening die het zoeken naar dialoog en consensus vooropstelt, is voor onze ambtenarij eveneens terra incognita, zoiets als een lege plek op een middeleeuwse kaart, waar dan door een cartograaf ‘Hier huizen draken’ werd geschreven. Het is handig om te weten voor nieuwe wethouders dat wie aan de gemeentelijke balie vraagt om een inspraakverordening, in plaats daarvan een klachtenformulier krijgt. Dat is namelijk wel ruim voorradig. Met klachten kan Groningen beter omgaan dan met inspraak.
Van een serieuze sociale paragraaf kun je in dit college-akkoord niet spreken. De gemeente Groningen mist het geld om de negatieve consequenties van het Haagse beleid te repareren, al zouden velen in deze raad dat graag willen. Twee van de collegepartijen zijn bovendien aan dat Haagse beleid min of meer gecommitteerd. De SP zal vast wel een ander beleid willen voeren, maar zal daar van VVD en D66 de kans niet voor krijgen.

De VOORZITTER: De heer Eikenaar.

De heer EIKENAAR (SP): Voorzitter, ja, of ik die kans daarvoor krijg, ik moet zeggen dat bij de onderhandelingen ik veel kansen kreeg en veel openheid te zien kreeg. In die zin vraag ik mij rustig af of ik die kansen niet krijg en of mij die ruimte niet wordt geboden. Ik weet niet of het de heer Prummel bekend is, maar in dit collegeprogramma wordt bijna alles voortgezet wat er op dit moment is op dat gebied, zo niet alles. Dat mag gerust uniek worden genoemd in Nederland, want als je ziet wat er in andere steden gebeurt aan bezuinigingen op sociaal gebied in brede zin, liegt dat er niet om. Dan kunnen wij toch met trots en met opgeheven hoofd door de stad lopen, inclusief uzelf volgens mij.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, de Stadspartij was over het vorige college, het sociale beleid daarvan, ook al niet bijzonder enthousiast. Omdat er zulke hoge lasten werden voorzien voor de tram en voor het Forum, kon ook dat college geen optimaal sociaal beleid voeren.

De heer EIKENAAR (SP): Stel dat u nou in het college was gekomen. De tram gaat niet door, dat is mede om deze reden, dat zijn wij ook met elkaar eens. Het Forum, u zegt dat daar heel veel geld uit te halen is, ik vraag mij dat sterk af, of dat het geval is. Dus ook als u hier had gezeten, had u niet veel anders gekund dan dit. Wij hebben het maximaal haalbare binnengehaald op dit gebied. Serieus, waar had u dan het geld vandaan gehaald? Ik vraag het u serieus, niet zo'n Stadspartij-antwoord, zou ik bijna zeggen. Een serieus antwoord: waar had u dan dat geld vandaan gehaald?

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, uit het grootste financiële gat dat Groningen te wachten staat, uit de grootste geldverslinder, uit die enorme nooit ingeloste belofte die men Groninger Forum noemt. En zolang dat Groninger Forum nog niet gebouwd is, kunnen we ermee stoppen. Ik kan u overigens vertellen dat, net als de Partij voor de Dieren, ook de Stadspartij heeft gevraagd naar de hoogte van boeteclausules, naar het vermogen dat vrijkomt wanneer wij stoppen met het Groninger Forum. En bedenk wat voor prachtig plein daar zal ontstaan wanneer wij wel een parkeergarage hebben, maar geen Forum.

De VOORZITTER: De heer Luhoff. Nee, wij moeten ook om de tijd denken. De heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Voorzitter, er gaan inderdaad miljarden en miljarden in dat Groninger Forum om, dat kun je jaren en jaren blijven uitgeven om allemaal zaken te kunnen organiseren hier in de stad. Mijn vraag is, ik hoor heel veel treurnis over het feit dat de Stadspartij niet heeft kunnen deelnemen aan een coalitie, dat snap ik ook wel, en heel veel negatieve verhalen over het coalitieakkoord, terwijl er ook een aantal prachtige uitspraken is gedaan, in elk geval in onze ogen, om samen te gaan werken met de oppositiepartijen. Hoe zou u die handreiking willen zien? Heeft u daar zin in überhaupt? Of blijft u maar tegen, tegen, tegen uitspreken?

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, wij nemen die handschoen op. Wij zullen zeker met het college met nieuw elan, met deze twee wethouders is dat trouwens altijd voortreffelijk gelukt, gaan samenwerken.
Voorzitter, het verkeersbeleid. Daar is terecht afgesproken dat alle opties open zijn. Maar betekent dat ook dat de paal van Karin uit de Steentilstraat verdwijnt? Dat ding is een ergernis voor iedereen die daar woont, werkt en winkelt. Is het onder Joost van Keulen inderdaad uit met het autootje pesten? Arme Joost, zijn voorgangster liet hem een lege kas na. Hij zal weinig kunnen veranderen.

De VOORZITTER: De heer Spakman.

De heer SPAKMAN (PvdA): Mijnheer Prummel, ik zie dat u zich behoorlijk van beelden bedient. Is het u bekend dat de ondernemers in de Steentilstraat inmiddels erg enthousiast zijn over die paal?

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Dat is mij niet bekend. Misschien moesten wij met z'n tweeën dan maar eens alle winkeliers af, want dat wil ik dan wel eens persoonlijk gaan controleren.
Waar het de bereikbaarheidsproblemen van de stad betreft, maakte het college steeds de verkeerde analyse. Er is sprake van een automobielprobleem en een scholierenopstopping in de ochtendspits. Het bereikbaarheidsprobleem is voor een groot deel een fileprobleem. De problemen die opgelost moeten worden zijn ook doelbewust in stand gehouden of zelfs veroorzaakt om vervolgens, met het handboek voor de maakbare samenleving in de hand, vrij baan te geven aan de overheid. Gelukkig komen de begrippen 'compacte stad' en 'intense stad' niet meer voor in het Prinsenhofakkoord. We hopen dat dat een teken aan de wand is, want wie steeds meer functies dicht op elkaar blijft concentreren, veroorzaakt zelf verkeersproblemen. Het Forum moet een probleem oplossen dat niet bestaat. U kon een kinderboekenschrijver uit het oosten van het land van alles wijsmaken, maar de Stadjers niet. Achter de Grote Markt oostzijde gebeurt al sinds de vroege middeleeuwen echt niet al te veel. Het probleem dat Willem Smink ooit meende te zien, een stille plek in een drukke straat, is op veel plaatsen nu aan te treffen. Dat tienduizenden mensen entree zullen gaan betalen voor een Forum, waarvan de invulling onduidelijk is, is niet meer dan een fata morgana. Het financieel meerjarenbeleid van het college,

afgaande op deze begroting, is een blik in een ravijn. Terecht wil dit college het weerstandvermogen aanvullen. Terecht probeert men belastingverhogingen te voorkomen. Maar is die belofte wel betrouwbaar? Wij komen er bij de begroting op terug. Zolang aan het Forum gebouwd wordt, kan er geen behoorlijke begroting worden gemaakt. Na het natuurmuseum zal het Martiniplaza nu het volgende slachtoffer worden van het Forum. Het zal worden weggedaan, geprivatiseerd, om een nodeloos en nutteloos Forum mogelijk te maken. Maar waarom wordt het Forum dan niet verzelfstandigd? Dat zou een uitdaging voor de VVD zijn en voor D66. Ze zijn o zo neoliberaal. Als dat Forum zo fantastisch is, laat dat dan zelfstandig zijn geld verkrijgen.

De VOORZITTER: Oké, u bent door uw tijd heen. Maar dit was ook een mooie afronding misschien.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, mag ik mijn laatste zin uitspreken?

De VOORZITTER: De laatste zin.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, ik las mooie woorden over een gemeenschappelijke zoektocht naar mogelijke oplossingen. Maar er werd in de raad de afgelopen week niet een keer gerefereerd aan de problemen van de Groningers met de RegioTram en dat belooft niet veel goeds. Deze raad zit vastgeklonken in een ijzeren driehoek, de driehoek van politiek, ambtenarij en wethouders. In die Bermudadriehoek verdwijnen inspraak en participatie spoorloos.
We zullen het college met mate gaan steunen. Wij zullen het beoordelen op hun daden en wij wensen de nieuwe wethouders toi-toi-toi.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik kijk even met u, als u wilt, naar de klok. Wij hebben nog geprobeerd, sommigen zijn daar nog mee bezig als ik zo zie, om voor de avondpauze af te ronden, maar dat gaat wel heel lastig worden. Wij zijn al drie kwartier met dit debat bezig en dan nog niet klaar. Ik vind het wel heel vervelend, ook voor de mensen die op de tribune zitten.
Ik zie wel heel veel gebaren van ‘wel doorgaan’. Dan doen we dat. Dan is het woord aan de heer Eikenaar van de SP.

De heer EIKENAAR (SP): Goed. ‘Geen radicale beleidswijzigingen doorvoeren’, staat te lezen in de inleiding van het coalitieakkoord. We nemen het collegeprogramma van het vorige college en de conceptbegroting 2013 als uitgangspunt. Dat is om meerdere redenen een verstandige koers. We hebben maar anderhalf jaar en anderhalf jaar is te kort om een geheel andere koers in te slaan. Belangrijker voor ons is dat er voor radicale koerswijzigingen geen reden is. We hebben de afgelopen jaren keuzes gemaakt met oog voor de hele stad. We bleven investeren in de wijken, het onderhoud bleef op orde, we behielden voorzieningen dicht bij huis en de zorg bleef op een goed niveau. De stad bleef bruisen doordat we de cultuur in de stad overeind hielden en heel belangrijk: we zorgden ervoor dat er niemand aan de kant kwam te staan door mensen met een laag inkomen zo veel mogelijk te ondersteunen. We hielden de stad op orde, maar alles stond wel onder een constante druk van geldtekort en afboekingen op grondposities. Ik doel daar met name op Meerstad, maar het gaat ook om andere gebieden, zoals Westpoort.

De VOORZITTER: De heer Prummel.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Ja, is het de heer Eikenaar ontgaan dat er de laatste jaren ongeveer 700 sociale banen zijn verdwenen in deze stad? Omdat we ze niet meer konden continueren bij gebrek aan geld?

De heer EIKENAAR (SP): Ja, dat klopt inderdaad, er moest wel wat gebeuren. U had ze ook niet in stand kunnen houden, dat had niemand in stand kunnen houden. We hebben sterk ons best gedaan om zo veel mogelijk van het beleid overeind te houden en volgens mij is dat prima gelukt.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, dat antwoord is wat men noemt een jij-bak. U staat zich op de borst te kloppen, ‘wat hebben wij een fantastisch sociaal beleid gevoerd, wat hebben wij een banen gered’, en u noemt niet dat er zo veel andere mensen thuis zitten dankzij uw beleid.

De heer EIKENAAR (SP): Maar mijnheer Prummel, we hebben ook een fantastisch sociaal beleid gevoerd. Kijk, elke gemeente in Nederland staat onder financiële druk. Je kan dus niet alles overeind

houden, zo simpel is het ook. Maar als je Groningen vergelijkt met heel veel steden in Nederland, dan hebben wij het hier fantastisch gedaan. Zo simpel is het. Ik moeten zeggen, in deze financiële omstandigheden zou ik echt niet weten waar u het geld vandaan zou halen, behalve dan het Forum, maar dat geld heeft u al zo vaak ingezet. Daar kun je echt niet de hele stad mee financieren. Dat wordt echt een lastig verhaal. Op een gegeven moment is bij u de put van het Forum ook opgedroogd, zo simpel is het gewoon.
Op een punt was wel een radicale breuk nodig. De tram kan niet meer. Die is niet te betalen. Wel als je daar gigantische offers voor zou brengen, dat geef ik toe. Nu, maar vooral in de toekomst. Het is de taak van dit college om ervoor te zorgen dat er na de verkiezingen ook nog keuzes kunnen worden gemaakt, om ruimte te houden en te creëren voor een fatsoenlijk meerjarenbeeld, zodat in elk geval een deel van de 28 miljoen euro aan beleid gefinancierd kan worden en behouden kan blijven. Een deel, want zelfs zonder de tram kan niemand beweren, ook niet de Stadspartij, dat hij na de verkiezingen alles overeind kan houden. Dat worden nog moeilijke keuzes, want er zit nogal wat in die 28 miljoen euro. Ik noemde het net al bij interruptie: schuldhulpverlening, veiligheidsbeleid en bijvoorbeeld ook 8 miljoen euro aan geld dat wij investeren in de wijken.

De VOORZITTER: De heer Prummel.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Waarom gaat een politicus die zulke grote problemen verwacht over anderhalf, twee jaar, nu door met zulke dure plannen voor een Groninger Forum? Wanneer hier nu al wordt aangekondigd dat we problemen zullen gaan krijgen met de schuldhulpverlening?

De VOORZITTER: De heer Eikenaar.

De heer EIKENAAR (SP): Voorzitter, wij verschillen volgens mij van mening over hoeveel geld er nog uit het Forum gehaald kan worden. Overigens bezuinigen we gewoon op het Forum. Maar goed, op het moment dat je er een gebouw gaat neerzetten, wil je het ook niet leeg laten staan. Zo simpel is het ook. Dat zou u volgens mij ook niet willen. En dan herhaal ik nogmaals: u kunt het Forum niet twintig keer inzetten. Zo simpel is het gewoon. Je kunt het maar een keer gebruiken en dan is het ook nog maar de vraag hoeveel geld eruit komt. Daarmee gaat u echt niet die 28 miljoen euro structureel halen. Dat gaat niet lukken hoor, kan ik u nu wel zeggen.

De VOORZITTER: De heer Gijsbertsen.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, ik ga niet het debat van zojuist met de heer Eikenaar herhalen, maar wil nog wel iets zeggen over die incidenteel gefinancierde activiteiten. Wat mij daarbij opviel, in ieder geval vanuit uw perspectief, is dat de 1,2 miljoen euro structureel uit 2015, incidenteel was het natuurlijk 30 miljoen euro, nu niet meer gaat naar alle mogelijkheden, zoals dat in de begroting 2013 stond, maar is gereserveerd voor bereikbaarheid. Dat bracht mij ook zojuist tot de conclusie dat u eigenlijk geen cent meer overhoudt voor incidenteel gefinancierde activiteiten. In het collegeprogramma staat: daar gaan we bij de verkiezingen naar kijken.

De heer EIKENAAR (SP): Nee, in het meerjarenbeeld zit een oploop van 15 miljoen tot 17 miljoen euro ruimte. Daar moet je die 28 miljoen euro mee moeten financieren. Wil je meer hebben, dan zul je meer moeten bezuinigen, zo simpel is dat gewoon. Nog even terugkomend op uw verhaal daarbij: bij u was het gereduceerd tot bijna nul, omdat u 26 miljoen euro eruit haalde om de tram te financieren. Zo simpel is het ook. Ik snap dat u het bereikbaarheidsprobleem heel belangrijk vindt. Dat vind ik op zich ook. Maar u zei terecht dat ik keuzes maak voor dat andere beleid. Als u zegt dat u dat meerjarenbeeld niet opsoupeert, dan klopt dat gewoon niet. Dan moet u ook gewoon toegeven dat u ervoor kiest om een tram aan te leggen en dat daarmee te financieren. Dan moeten we bij de begrotingsbehandeling met een alternatieve begroting komen en dan kunnen we die beoordelen. Dan kunnen we ook kijken hoe u die 28 miljoen euro incidenteel beleid wel overeind kan houden. Dat lukt ook niet.

De VOORZITTER: Uw laatste opmerking en dan moet u afronden, mijnheer Eikenaar. De heer Gijsbertsen.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Nogmaals, ik ben het volledig oneens met de heer Eikenaar over die financiën. Maar goed, dat komt later wel weer. Waar het mij nu om ging is niet zozeer het verschil

met de conceptbegroting van het oude college, maar het was zo dat u nog dat geld van de tram wilde besteden aan alle mogelijke knelpunten na 2015. Dat was in de begroting 2013 die we over twee weken gaan bespreken. In het collegeprogramma wordt dat geld gereserveerd voor bereikbaarheid. Ik vind dat goed, maar dat betekent dus wel dat u dat niet meer aan die voorzieningen kunt besteden.

De VOORZITTER: De heer Eikenaar en dan rondt u af.

De heer EIKENAAR (SP): Dat bedrag van 2,1 miljoen euro geldt na 2015, dus er komen ook nog verkiezingen overheen. Ik vind wel dat je als gemeente ook geld moet reserveren voor bereikbaarheid. Ik heb niet de illusie dat je daar niets aan kunt doen, dat je daar helemaal geen geld aan kunt uitgeven. Zo simpel is het ook. Ik heb ook nooit gezegd dat dat zo is, dat ik die keuze zal moeten maken. Alleen het enorme bedrag dat de tram uit het meerjarenbeeld haalt, dat vond ik onverantwoord. En inderdaad, dat debat moeten we nog maar eens goed voeren en dan leggen we die twee meerjarenbeelden naast elkaar en dan zullen we wel eens kijken wie er gelijk heeft.
Ik besef dat er een bereikbaarheidsprobleem is. Daar heb ik ook nooit omheen gedraaid. Er is een bereikbaarheidsprobleem dat opgelost moet worden en ja, daar is minder geld voor beschikbaar. Dat klopt. De financiën zijn sterk medebepalend voor de oplossing die wij kunnen kiezen. Dat die oplossing dus qua vervoerswaarde minder ideaal zal zijn, is zeer waarschijnlijk. En het is niet anders. De tijd is er simpelweg niet naar dat alles mogelijk is. Het is kiezen. Niet alleen voor ons, maar een beeld schetsen alsof alles kan, is geloven tegen beter weten in.

De VOORZITTER: U hebt volgens mij afgerond, want u bent echt stevig door de tijd heen.

De heer EIKENAAR (SP): Oh, nou ik had nog behoorlijk wat alinea's.

De VOORZITTER: Dat kan al helemaal niet dus dan heeft u een mooie afronding van uw betoog gehad. Complimenten daarvoor.

De heer EIKENAAR (SP): Ik vond de rest ook best leuk.

De VOORZITTER: Wij gaan naar de volgende spreker. Dat is de heer Luhoff van D66.

De heer LUHOFF (D66): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, het zal u niet verbazen, maar D66 is verheugd over het voorliggende coalitieakkoord. Een akkoord waarbij gemeentelijk beleid op een aantal belangrijke punten wordt gewijzigd en waarin met nieuw elan wordt samengewerkt met raad, stad en regio aan de uitdagingen waar we voor staan. Laat ik daar een aantal punten bij langsgaan.
De manier waarop het oude college ten val kwam, maakte voor ons nog eens heel duidelijk dat de oude manier van werken, het samenspel tussen college en raad, tussen oppositie en coalitie niet deugde. Het was vragen om problemen om, tegen de zin van de raad, de investeringsagenda in de huidige financiële situatie overeind te houden. Die problemen zijn er gekomen en deze coalitie gaat, en dat blijkt duidelijk uit dit akkoord, die problemen niet uit de weg. Sterker nog, deze coalitie heeft duidelijke en mooie afspraken gemaakt over hoe zij wil werken aan een betere bestuurscultuur, met meer ruimte voor de raad en de stad. En daar hoort ook een andere overheid bij. Een overheid die de trendbreuk in de politieke en bestuurlijke cultuur ondersteunt en een antwoord geeft op de veranderende samenleving. We hebben afspraken gemaakt over collegiaal bestuur. We willen een college dat luistert naar de hele raad en daar hoort volgens ons een open en transparante houding bij.
Voorzitter, die bestuurscultuur gaat nadrukkelijk ook over het samenspel tussen gemeente, Stadjers, ondernemers, partners en instellingen. En daarom heeft dit college ook de opdracht om samen met de stad en met het maatschappelijk middenveld, maar ook met andere overheden en individuen, te zoeken naar oplossingen voor de uitdagingen van deze tijd, doordrongen van het besef dat wij de wijsheid niet in pacht hebben en met het adagium dat het de mensen zijn die deze stad maken.

De VOORZITTER: Mevrouw Jongman.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Voorzitter, de heer Luhoff houdt een vlammend betoog, maar in het vorige college zat D66 ook. Wat is er dan veranderd dat uw wethouder, die uw partij vertegenwoordigt, het nu ineens allemaal anders doet dan voorheen?

De heer LUHOFF (D66): Er is een aantal momenten geweest, we kennen ze allemaal, denk ik. De discussie rondom erfpacht bijvoorbeeld, maar ook de laatste dus, met betrekking tot de tram, waarin heel duidelijk werd dat die samenwerking, als puntje bij paaltje komt, toch niet op zo'n manier komt dat je elkaar wat gunt. Dat je luistert naar wat de meerderheid van de raad zegt. Dat het college gewoon doet wat de raad wil. Dat kwam weer heel nadrukkelijk naar voren bij de tram, maar toen moest er ook daadwerkelijk een besluit worden genomen in het college. Vervolgens leidde dat tot een tegenstem van twee wethouders in het college en vervolgens lieten twee andere partijen het college vallen.

De VOORZITTER: Mevrouw Jongman.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ik vind dat wel bijzonder. Waar het mij om gaat: het waren niet alleen twee dossiers. Er waren veel meer dossiers. Blijkbaar gaat u het nu ook ineens anders doen als partij.

De heer LUHOFF (D66): Ik denk dat we daar een aantal kloeke afspraken over hebben gemaakt in dit akkoord inderdaad.
Voorzitter, een van de grootste uitdagingen waar deze stad voor staat, is het oplossen van het bereikbaarheidsprobleem. Om de stad nu en in de toekomst bereikbaar te houden is investeren in verkeer en vervoer absoluut noodzakelijk. Investeren in het openbaar vervoer is daarbij cruciaal en deze coalitie wil daarvoor geld blijven reserveren. Daarom staat wat ons betreft onze bijdrage aan het totale RSP-parkeert niet ter discussie en willen wij additioneel 30 miljoen euro beschikbaar stellen voor dit probleem.
Voorzitter, we zijn ons ervan bewust dat het hier gaat om een gemeenschappelijke opgave om stad en ommeland bereikbaar te houden. Of het negeren van het verkeersknelpunt in de stad, zoals het provinciebestuur vanochtend in de krant voorstelde, daar een bijdrage aan levert, laat ik maar even in het midden. Maar vanaf vanavond zit hier een nieuw college met een nieuw elan, dat met een open blik naar die bereikbaarheidsopgave wil kijken. Na vanavond zullen provincie en gemeente samen die verantwoordelijkheid moeten nemen voor een betaalbare en gedragen oplossing.

De VOORZITTER: De heer Van Rooij.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Voorzitter, op welke termijn kan de raad volgens u, geen dichtgetimmerd voorstel, maar toch wel een eerste oplossingsrichting verwachten voor dat mobiliteitsprobleem van de stad?

De heer LUHOFF (D66): Ik denk dat het duidelijk is bij alle partijen hier in de raad, bij de partijen in de Provinciale Staten, bij Gedeputeerde Staten en volgens mij ook bij het nieuwe college dat er straks is, dat er veel urgentie is. Dus ik denk heel snel. Ik kan daar nog geen termijn aan koppelen, daar heb ik nog geen beeld van, maar ik weet wel dat daar direct heel hard aan gewerkt zal worden, want dat probleem is heel nijpend.
Voorzitter, de financiële situatie van de gemeente Groningen is nog steeds zorgelijk en er ligt een grote uitdaging om volgende colleges ook in staat te stellen om consequent beleid te blijven voeren. Door te werken aan een andere overheid, door vernieuwing op het sociale domein, door waar mogelijk ook een begin te maken met het incidenteel gefinancierde structurele beleid, wil dit college ook ruimte geven aan het volgende college, dat daarvoor nodig is.
Voorzitter, dit akkoord is niet alleen een akkoord over de politieke situatie op dit moment in Groningen. Nadrukkelijk zijn er ook op andere terreinen afspraken gemaakt om als stad vooruit te kunnen. We hebben de ambitie om van Groningen de onderwijsstad van Nederland te maken. Nu dat proces de afgelopen jaren stil heeft gelegen, willen we daar een extra impuls aan geven door te werken aan een onderwijspact, door extra te investeren in onderwijshuisvesting en door de mogelijkheden te onderzoeken voor meer gymzalen en gediplomeerde gymleerkrachten. We willen aan de slag met de binnenstad. We delen de noodzaak van de gebiedsontwikkeling aan de Grote Markt en willen van het Groninger Forum een succes maken. We willen culturele instellingen in deze stad, die gekort worden door het Rijk, blijven ondersteunen en delen daarmee de uitgangspunten van de cultuurnota. Ook houden we onze duurzaamheidsambities, zij het met nieuwe accenten, overeind.

De VOORZITTER: De heer Prummel.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, iets wat mij wel interesseerde in het betoog: meer gymleraren, meer gymzalen, uitstekend. Wordt daar ook echt geld voor uitgetrokken? Committeert men zich ook aan hogere uitgaven voor gymleraren op de Groningse scholen?

De heer LUHOFF (D66): U hebt het bijzonder goed gelezen, dit akkoord. Wij hebben inderdaad geen geld gereserveerd. We hebben gezegd dat we de mogelijkheden gaan onderzoeken om dat te kunnen doen. We willen dat heel graag, maar er is op dit moment een nijpende financiële situatie dus het is lastig. Maar we gaan er ons best voor doen.
Voorzitter, dit akkoord straalt ambitie uit. Ambitie om het beste uit de stad te halen en samen met anderen te werken aan de uitdagingen waar deze samenleving voor staat. Zowel fractie als leden van D66 hebben daar ook unaniem hun steun aan verleend. Wij wensen het nieuwe college dan ook heel veel succes en wijsheid toe en zien uit naar de samenwerking. Tot zover. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dan is het woord aan mevrouw Kuik. Zij is de nieuwe fractievoorzitter van het CDA. Ook haar feliciteren wij daarmee.

Mevrouw KUIK (CDA): Voorzitter, dank. Wij zijn blij met het Prinsenhofakkoord en trots op de samenwerking die wij met de vijf partijen hebben gehad. Ook dank aan de formateurs, de heer Tichelaar en de heer Remkes.
Na een tijd van veel politieke commotie is het tijd voor rust in de tent. Een stabiel college is nodig en daar kan het CDA aan bijdragen. Er gaat een nieuwe wind waaien, die een verbeterde bestuurscultuur betekent. Dit begint bij het college zelf. Er is de afgelopen tijd wel gesproken over de coalitie als de anti-tramcoalitie, maar ons bindt veel meer dan je op het eerste gezicht zou vermoeden. We delen een visie over hoe de stad bestuurd moet worden. Dat betekent het aanpakken van de ontstane wethouderscultuur. Het betekent een bestuurscultuur waarin het college zich bescheidener opstelt en investeert in een goede relatie met de raad en met de stad. En ook cruciaal is dat het nieuwe college een realistische kijk heeft op de gemeentelijke financiën. Ondanks de grote ideologische verschillen, zijn we er samen uit gekomen. Voor ons allemaal staat het belang van de stad bovenaan.
Voor deelname van het CDA aan de coalitie is solide financieel beleid van groot belang. De realiteit is dat we niet in een college stappen waar geld is voor allerlei nieuwe ambities. Nee, het is een tijd van realisme, waar bezuinigingen niet vooruitgeschoven kunnen worden. Wij willen en kunnen niet de rekening bij Stadjers leggen. Onze prioriteit, van het CDA, vinden we ook terug in het akkoord. Daarin staat onder andere dat we gaan zorgen dat zorg dichter bij de mensen thuis komt. Het onderhoud van perkjes en plantsoenen blijft overeind. Ook heeft het CDA zich ervoor ingespannen dat mensen in hun buurt in een bandje of koor, dit kunnen blijven doen. Kortom, dat wat dicht bij mensen staat, vinden wij belangrijk en zullen wij bewaken.
Een thema dat niet ongenoemd kan blijven en dat voor ons van belang is, is de stad bereikbaar houden. Deze coalitie realiseert zich dat de RegioTram niet haalbaar is. Maar we zullen ons samen met de regiopartners inzetten voor een oplossing van het bereikbaarheidsprobleem.
Voorzitter, wij zijn blij dat we met deze wethouder en deze portefeuille, met onder andere Onderhoud, Duurzaamheid en Milieu, aan het stadbestuur mogen deelnemen. Het onderhoud zal op peil moeten blijven en het duurzaamheidsbeleid zal worden voortgezet. Een pragmatische aanpak staat ons voor ogen. Er moet worden ingezet op duurzame initiatieven. Niet alleen vanuit de gemeente zelf, maar ook moeten we initiatieven van Stadjers en ondernemers stimuleren.
Naast onderhoud en duurzaamheid hebben we ook een portefeuille die de meest indringende en levendige discussie die in de stad leeft bevat: het hondenbeleid. En we hebben er groot vertrouwen in dat onze wethouder hierop zijn stinkende best zal doen en hier een verbindende rol in zal spelen.
Voorzitter, ik rond af. Zoals ik al zei, het CDA staat voor een nieuwe bestuurscultuur van verbinden en vernieuwen. We zijn realistisch en solide wat betreft de financiën. Wij zullen de voorzieningen die dicht bij mensen staan bewaken. We zijn trots op wat we hebben bereikt en we gaan er in het college en in de raad ook keihard tegenaan om een bijdrage te leveren aan de stad die wij voorstaan. Dank.

De VOORZITTER: De heer Prummel.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, nog een vraag. Wat stond er ook al weer in het CDA-programma over hondenbelasting?

Mevrouw KUIK (CDA): Die gaan we gewoon handhaven.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Het college, maar wil het CDA dat ook?

Mevrouw KUIK (CDA): Ja.

De VOORZITTER: Mevrouw Jongman.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Voorzitter, ook nog een vraag aan het CDA. U noemt een paar dingen op waarvan u zegt, 'daarin hebben wij ons kunnen onderscheiden'. Maar wat is nou de C in dat akkoord, dat naar de mening het CDA vertegenwoordigt?

Mevrouw KUIK (CDA): Voorzitter, daar ben ik eigenlijk al een beetje op ingegaan. Wij vinden het heel erg belangrijk dat mensen sowieso kunnen meedoen. Een voorbeeld daarvan is de amateurkunst. We willen de subsidies daarvoor behouden, want wij vinden het van belang dat koortjes kunnen blijven bestaan en bandjes ook.

De VOORZITTER: De heer Gijsbertsen.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Een aanvullende vraag in relatie tot die van mevrouw Jongman. Mevrouw Kuik noemt inderdaad een aantal dingen: hoe de zorg wordt georganiseerd, hoe beheer en onderhoud en duurzaamheid worden georganiseerd. Dat zijn allemaal dingen die we al deden en doen. Ik vind het ook wat moeilijk om te zien wat precies de toevoeging is van het CDA in dit akkoord.

De VOORZITTER: Mevrouw Kuik.

Mevrouw KUIK (CDA): Nou ja, de toevoeging is onder andere dat we die bestuurscultuur willen aanpakken, die natuurlijk verziekt was. En daarbij is het natuurlijk ook zo dat we moeten gaan bezuinigen. Wij zorgen ervoor met onze partners dat de voorzieningen in de wijken in stand blijven. Dat is de bijdrage die wij leveren.

De VOORZITTER: Oké, dank u wel, mevrouw Kuik. Dan is het woord aan mevrouw Jongman van de ChristenUnie.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Voorzitter, het is best wel een bijzondere dag. Vijf partijen hebben heel erg hun best gedaan en leggen op dit moment dit akkoord aan ons voor. Maar het is ook de datum waarop in 1517 Maarten Luther 95 stellingen op de deuren van de katholieke kerk timmerde. Die dag ging de geschiedenis in als Hervormingsdag en betekende een breekpunt met de katholieke kerk. Voorzitter, gezien mijn spreektijd zal ik u niet vermoeien met 95 stellingen van de ChristenUnie en ik ben ook niet zo goed in timmeren. We gaan als altijd voor de inhoud en wij gaan uit van een politiek op basis van vertrouwen, dat heb ik vaker in uw raadzaal gedeeld. Het beeld, zoals geschetst in het coalitieakkoord, wordt niet geheel door ons herkend en gedeeld, maar als u wilt hervormen, zijn wij daar gezien onze roots heel erg voor te vinden. En de zinsnede over de overheid die niet kan functioneren als een 'u vraagt, wij draaien'-machine is een letterlijke kopie uit ons verkiezingsprogramma. De vraag is wel wat de coalitie met deze zinsnede in het hoofd in de komende veertien maanden wil bereiken als zij samen met de stad op zoek wil naar oplossingen. Want u kunt niet in het oneindige overleggen. Het stadsbestuur wordt aangesteld om op een gegeven moment besluiten te nemen. Uw ambities zijn hoog, het akkoord spreekt veel onderzoeken en voornemens uit, er worden hoge verwachtingen gewekt. Het is een nogal forse opgave om deze waar te maken. De tijd is kort, u bent met zes wethouders die allemaal iets willen bereiken, van stoeptegel tot een nieuw hoogste uitkijkpunt.
En voorzitter, toch ook even een vraag aan de voorzitter van het aanstaande nieuwe college. Hoe bent u van plan om, gezien de onvermijdelijke verschillen van inzicht, in het licht van de brede schakering in dit college, met het in ogenschouw nemen van de verschillende politieke visies en achtergronden van deze vijf partijen, dit college blijvend te houden aan haar boodschap van verbinden en vernieuwen?
Dan in sneltreinvaart een aantal opmerkingen. Wat ons betreft komt er een turboteam 'bereikbaarheid' en overleg met provincies en gemeenten binnen de regiovisie. Deze opgave komt wat ons betreft bovenaan het lijstje te staan. Wij missen toch enigszins, ik had het er daarnet al bij interruptie over, de inbreng van de C van het CDA. Op zijn minst hadden we iets verwacht op het gebied van koopzondagen. U hebt immers de SP aan uw zijde en dat was een heel mooie manier om binnen te komen.

De VOORZITTER: Mevrouw Kuik.

Mevrouw KUIK (CDA): Voorzitter, dank u wel. Ik constateer dat op het punt van koopzondagen, de ChristenUnie zegt: ‘wanneer je dat niet binnenhaalt, kun je niet meedoen aan een coalitie’. Dus dat betekent dat u alleen zou kunnen meedoen met een coalitie als er iets wordt gedaan aan die koopzondagen. Wij zijn wat flexibeler daarin, want we weten dat we compromissen moeten sluiten.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Op zijn minst had u daar iets aan kunnen doen volgens mij. Volgens mij is dat heel goed mogelijk en ik zeg niet dat dat het enige punt is. Er zijn meer punten te noemen en in die zin denk ik dat uw C iets steviger had kunnen worden aangezet.
Maar goed, u hebt uw verantwoordelijkheid genomen, zegt u, en dat betekent ook slachtoffers in die zin. Slachtoffers klinkt wat hard. Het betekent dat u compromissen hebt moeten sluiten. Ik constateer dat die C niet heel erg groot is. Voorzitter, er is nog een tweede punt dat opmerkelijk is.

De VOORZITTER: Mevrouw Koebrugge.

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Voorzitter, is het mevrouw Jongman ook bekend dat de besluitvorming over de koopzondagen al had plaatsgevonden voordat deze onderhandelingen begonnen en er meer partijen dan het CDA en de SP aan tafel zaten?

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Volgens mij hebben we daar nog geen besluit over genomen en gaan we dat zelfs nog nemen. Dus er was nog gelegenheid.
Wat ook opmerkelijk is, dat wil ik toch even noemen, is dat het CDA destijds tegen het vorige college heeft gestemd, ook tegen alle wethouders die daar zitten en dan nu in het college gaat zitten met de wethouder tegen wie het eerder gestemd heeft. Ik wil dat toch even benoemen.

De VOORZITTER: Mevrouw Kuik.

Mevrouw KUIK (CDA): Voorzitter, de bestuurscultuur liep niet lekker. Daar gaan we aan werken. Dus dat hebben we uitgelegd, dat we daarom daaraan mee gaan doen. Ik proef een beetje zure toon bij u. Ik hoop dat het goed komt in de samenwerking, want dat ben ik absoluut van plan.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ik ben ontzettend zoet van aard, dat weet u toch?
Het project Forum is eerder door CDA en VVD nogal kritisch bejegend. Nu wordt eigenlijk duidelijk dat u het project toch heel erg omarmt. Nou, wij waren altijd voor, dus wij zijn blij met een bredere steun. Ik ben blij dat u ook tot inzicht bent gekomen dat dat best een mooi resultaat kan opleveren voor deze stad. Parkeren moet commerciëler, maar parkeren moet ook betaalbaar zijn. Nou is het in het algemeen zo dat meer commercie niet altijd leidt tot lagere prijzen. Ik ben benieuwd wat u daarmee gaat doen en waar dat toe gaat leiden. Betaald fietsparkeren vinden wij een heel slecht idee. Fietsen moet gratis zijn en gratis blijven, wat ons betreft. De prioriteit ‘bezuinigingen’ ligt bij het drastisch omlaag brengen van externe inhuur, terwijl eigenlijk de afgelopen periode duidelijk werd dat dat niet zo makkelijk gaat. Wat ons ook opvalt, is dat bij het aanpassen van de grex alleen Meerstad wordt genoemd, maar volgens mij zijn er veel meer projecten met grondexploitaties. Ik ben ook benieuwd wat u verder daarmee gaat doen. Ik hoor het graag.

De VOORZITTER: De heer Eikenaar.

De heer EIKENAAR (SP): Ja, ik hoor mevrouw Jongman een paar bezuinigingen opnoemen waar zij het niet zo mee eens is. Dat mag, dat kan allemaal. Maar ik blijf dan wel benieuwd. Er is wel een financieel tekort. Bovendien steunt u de tram ook nog; daar wordt het financiële tekort alleen maar groter mee. Dus u had echt flink moeten bezuinigen om dit te doen. Waar had u dan die bezuiniging neergelegd? Want het was echt een enorm bedrag geweest dat u had moeten bezuinigen. Ik zou dan graag uw prioriteiten horen. Ik neem aan dat dat dan op sociaal beleid was, want daar was u niet aan ontkomen. Op de zorg, daar was u niet aan ontkomen. Het beheer, daar was u niet aan ontkomen. Ik neem aan dat u het dan daar ongeveer zoekt?

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Volgens mij hebben wij nu niet het begrotingsdebat. Ik zeg u aldoor: dat wil ik graag met u voeren. Ik zeg alleen dat ik mij zorgen maak over de prioriteit die nu ligt bij het inhuren van personeel, terwijl gebleken is dat het de afgelopen periode best heel erg lastig is gegaan.

De VOORZITTER: De heer Eikenaar.

De heer EIKENAAR (SP): Ik stel u dan de vraag: wat zijn uw prioriteiten? Waar legt u dan de pijn neer? Het hoeft niet tot achter de komma, ik ga u niet vastpinnen op een miljoentje meer of minder, want daar komt het dan toch wel op neer, maar gewoon: waar zou u het dan zoeken?

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ik constateer nu ook dat het dossier bereikbaarheid ook heel veel geld kost. Het niet doen kost ook heel veel geld. Als ik de berichten van vanmorgen in de krant lees, wens ik het nieuwe college alvast heel veel succes om in die opgave ook opnieuw geld te vinden. En nogmaals: we hebben niet tot in detail de begroting voor ons liggen. Dat hebt u niet gewild. Ik heb het wel gewild. We hebben nu het debat over uw akkoord en daar ga ik nu ook op door.

De VOORZITTER: U moet ook gaan afronden.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ik wil ook nog wat leuke woorden zeggen hoor, ik wil niet alleen maar chagrijnig doen, ook niet naar de heer Eikenaar, die nu een beetje boos doet. Ik zoek juist wel de verbinding. We hebben nu niet dat rapport, die begroting, dat zeg ik de hele tijd. Leg dat op tafel, dan hebben we het erover. We hebben nu uw prachtige Prinsenhofakkoord hier ter tafel liggen. Daar ga ik nu op in en de begroting komt nog, mijnheer Eikenaar. Daar ga ik graag met u verder.
Nou, dan ga ik even samenvatten. Onderwijs wordt des D66's. Maar als wij slechts een keer het woord ‘kinderen’ lezen en een keer het woord ‘leerlingen’ en heel veel tekst lezen over mooie gebouwen, betere scholen en duurzame scholen, hoop ik toch echt dat het kind centraal gaat staan in uw ambities.
Voor het overige gaat het er niet om hoe u start, het gaat erom hoe u de finish van maart 2014 bereikt. Wij zullen u kritisch volgen, omdat de wijze waarop het college ontstaan is nog steeds vraagtekens oproept. Maar zoals altijd beoordelen wij colleges op hun daden en dus gaan wij kijken wat er van die ambities terechtkomt. Alles overziende zullen wij dit college, ik herhaal mijn zin, op zijn daden beoordelen. En zoals net aangegeven hebben wij nog wel wat scherpe kanttekeningen. Maar we vinden ook dat het er niet de tijden naar zijn om maanden te wachten met een nieuw bestuur. Wij zullen daarom de voorgestelde wethouderskandidaten onze stem geven en ik hecht eraan om de nieuwe wethouders Gods zegen toe te wensen bij dit werk dat de komende tijd voor de stad gedaan zal moeten worden. Dank u.

De VOORZITTER: Dan is het woord aan de heer Van Rooij van Student en Stad.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Ja, voorzitter, dank u wel. Los van wat je vandaag van de inhoud vindt en het komen en het gaan van bepaalde mensen, is dit voor Groningen, denk ik, wel een goede dag. Er moeten belangrijke keuzes gemaakt worden. De stad moet bestuurd worden en om die belangrijke keuzes te maken, om die uit te voeren, is nu eenmaal een actief college nodig. Zonder meer is het in dat licht een goede dag voor Groningen.
Dan over de inhoud. Het coalitieakkoord lag er al snel; dat verdient denk ik een groot compliment. Ik kan mij ook voorstellen dat de inhoudelijke verschillen soms groot en talrijk waren. Daarvoor complimenten. Met dat coalitieakkoord ligt er nu een leidraad en kunnen we de hectiek van de afgelopen maand hopelijk achter ons laten en ons weer gaan focussen op het beter maken van de stad. Voorzitter, duidelijk is nu met wie we het moeten gaan doen en wat we in grote lijnen kunnen verwachten. Meer dan dat ben ik eigenlijk benieuwd, meer dan naar die intentie, naar wat er echt gaat gebeuren, want er moet veel gebeuren. Er liggen enorme uitdagingen voor ons en die vragen om een oplossing. De financiële positie van de stad is nog steeds erg matig en het afschieten van de tram is dan misschien wel een oplossing voor die financiële problemen, maar is natuurlijk nog steeds geen oplossing voor het inhoudelijke probleem. Voor het mobiliteitsprobleem moet nog steeds een oplossing gevonden worden en die uitdaging is, denk ik, niet mals. Als het gaat om het bereikbaarheidsprobleem, zie ik in het coalitieakkoord dat het college die handschoen wel wil oppakken. Zonder de RegioTram, met de zuidelijke ringweg. Het besef dat voor die tram wel iets nieuws in de plaats moet komen, lees ik en dat besef juich ik toe. Wij verwachten als Student en Stad dat er wel binnen afzienbare tijd een oplossingsrichting wordt aangedragen voor dit mobiliteitsprobleem. We zullen de oplossingen die worden aangedragen altijd kritisch beschouwen, want

een bereikbaarheidsprobleem kent vele facetten. Niet elke oplossing is voor elk facet een even goede oplossing.

De VOORZITTER: De heer Spakman.

De heer SPAKMAN (PvdA): Mag ik een vraag stellen? Ziet u wat in de suggestie van mevrouw Jongman om een soort turboteam in te gaan stellen voor de bereikbaarheid, samen met de regiopartners?

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Op dit moment zie ik iets in elke suggestie. Dus ik wil niet op dit moment al iets afschieten. Ik zou het zeker niet willen afschieten; ik sta op dit moment open voor elke oplossing. Ik denk ook dat het goed onderzocht mag worden.
Voorzitter, een punt uit het coalitieakkoord dat Student en Stad bepaald niet kan bekoren is het idee om betaald fietsparkeren in te voeren, of althans onderzoek daarnaar te doen. Groningen voert een beleid waarin de binnenstad het domein is van fietsers en voetgangers, maar ervaart tegelijkertijd overlast van te veel en slordig geparkeerde fietsen. Dan moet het gebruik van fietsenstallingen in mijn ogen juist gestimuleerd worden. Zeker nu sinds een paar maanden foutgeparkeerde fietsen voor de universiteitsbibliotheek en het academiegebouw verwijderd worden en mensen wordt opgedragen om hun fiets in de stalling bij de Oude Boteringestraat te plaatsen. Ik denk dat het juist een heel verkeerd signaal is om hier geld voor te gaan vragen. Ook voor andere bezoekers van de binnenstad moet het aantrekkelijk blijven om de binnenstad met de fiets te bezoeken, zeker met het oog op de bij tijd en wijle dichtslibbende straat in de binnenstad. Ik ben zeer benieuwd of de coalitiepartijen met Student en Stad van mening zijn dat het stimuleren van het met de fiets bezoeken van de binnenstad belangrijk is. Daarnaast ben ik benieuwd welke gevolgen de coalitiepartijen voorzien bij het invoeren van het betaald fietsparkeren. Zien de coalitiepartijen de binnenstad eigenlijk nog wel als het domein van fietsers en voetgangers? Daar ben ik benieuwd naar.
Voorzitter, voor Student en Stad is jongerenhuisvesting altijd een heel erg belangrijk thema geweest. In de afgelopen jaren is met de invoering en handhaving van de 15%-norm in onze ogen een zeer dubieuze ontwikkeling in gang getreden die geen oplossing biedt. U kent ons standpunt daarover. Realistisch als wij zijn, waren onze verwachtingen voor het aanpakken van deze norm niet al te hoog gespannen, al doet de kritiek van vriend en vijand op deze norm soms wel wat hoop opbloeien dat wellicht tot iedereen doordringt dat deze norm geen oplossing biedt. Maar waarvoor ik de coalitie wel graag de credits wil geven is de door haar uitgesproken ambitie, de intentie om de nieuwbouwplannen voor jongerenhuisvesting te versnellen. Dat is een heel erg positief voornemen en ik ben heel erg benieuwd wat het in de praktijk zal gaan inhouden. We worden hier heel graag in meegenomen.
Voorzitter, tot slot: Student en Stad wenst het college alle succes van de wereld toe. We gaan kritisch volgen of u zich houdt aan de mooie woorden die ik hier en daar teruglees in het akkoord en we gaan u duidelijk maken dat sommige dingen die ik in het akkoord niet al te charmant vind echt anders moeten. Op een constructieve manier, zoals u dat van ons gewend bent. En ik reken dan ook op een erg goede samenwerking. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan is als laatste aan de kant van de raad het woord aan de heer Kelder van de Partij voor de Dieren.

De heer KELDER (PvdD): Dank u, voorzitter. Allereerst willen wij het nieuwe college alvast feliciteren met zijn installatie en collegeakkoord. Er zijn goede dingen en volgens ons wat minder goede dingen. Een van deze zaken is het Forum. Heel lang is gezegd dat we met de tram te ver waren om te kunnen stoppen. Toch bleek dat mogelijk. De Partij voor de Dieren wil daarom opnieuw inzage in de kosten en baten van het alsnog stoppen met het Forum. We hebben daar eerder om gevraagd, maar we zijn benieuwd hoe de situatie nu is. Vinden er bij dit college ook accentverschillen plaats in de berekening, waardoor de uitkomst anders zal uitvallen? Nu er wegens financiële onhaalbaarheid is gestopt met de RegioTram, moet dit volgens ons zeker gelden voor het Forum. Zo niet schrappen, dan toch zeker een flinke vereenvoudiging. Waar de RegioTram nog voorzag in een behoefte, namelijk openbaar vervoer, is het Forum een prestigeproject bij uitstek. Het Forum is duidelijk een lege huls gebleken waar nog steeds geen invulling voor is gevonden. In het nieuwe collegeakkoord staat dat er weer een nieuwe onafhankelijke partij een onderzoek moet doen naar de mogelijkheden voor meer commercie. Op dat laatste zijn we trouwens helemaal niet tegen, als dat Forum er dan toch moet komen, maar hoeveel gaat het onderzoek kosten? En uit welk potje wordt dat betaald? Behalve een gespecificeerde kosten-batenanalyse betreffende de vereenvoudigingsopties en stoppen met het Forum en duidelijkheid over de kosten van een

nieuw onderzoek, willen wij ook weten wanneer het college heeft besloten tot een ‘feestelijke’ start van de bouw van het Forum op 31 oktober, vandaag dus. Deze datum is namelijk zeer onlangs, 19 oktober, naar buiten gekomen, nadat het college was gevallen over de tram. Dat deed bij mij het vermoeden ontstaan dat dit ‘feestje’ alleen maar is gepland om duidelijk te maken dat met het Forum al is begonnen en dat we daar echt niet meer mee zouden kunnen stoppen, zoals met de tram. Maar ik geloof er helemaal niets van. Waarom heeft de wethouder vandaag dan geen eerste steen gelegd, maar een geboorteakte onthuld? Wellicht omdat er geen steen te leggen valt? Het blijft voor de Partij voor de Dieren onbestaanbaar dat in deze stad gesubsidieerde banen verdwijnen, terwijl er miljoenen worden geïnvesteerd in een lege kolos.

De VOORZITTER: De heer Van Rooij.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, de heer Kelder noemt in zijn betoog het Forum een prestigeproject bij uitstek. Nu zou je kunnen zeggen dat met het gaan van een oud college en het aantreden van een nieuw college dat prestigeaspect er wel van af is. Het zijn nogal beladen woorden. Waarom vindt u dat nou precies een prestigeproject bij uitstek?

De heer KELDER (PvdD): Dat heb ik erachteraan gezegd: omdat het een lege kolos is, zonder inhoud. Er valt niets mee te doen. Dat heb ik al meerdere keren gezegd, in verschillende woordvoeringen. Het is nog steeds niet duidelijk wat er met het Forum moet gebeuren. Een grote aanhang in de stad is tegen de bouw van het Forum en dat blijkt niet uit de verkiezingsuitslag, dat weet ik wel, maar toch. Heel veel mensen zeggen: ‘dat Forum, wat moeten we daarmee?’ En waar ik voor wil pleiten is, zoals er altijd gezegd is dat we niet meer konden stoppen met die RegioTram: waarom gaan wij niet uitzoeken of we ook kunnen stoppen met het Forum?

De VOORZITTER: De heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Voorzitter, voor een prestigeproject is het wel handig als het een beetje blijft kleven aan een partij of een wethouder. Nu al een aantal wisselingen heeft plaatsgevonden, is dat, denk ik, niet het geval.
Ik heb een andere vraag voor de heer Kelder. U zet eigenlijk het traject van het Groninger Forum en de tram zo bij elkaar, terwijl we over de tram pas eind november een definitief besluit zouden nemen en over het Groninger Forum hebben we echt al een tijd geleden een definitief besluit genomen. Er is nog geen schop in de grond gegaan voor de tram, terwijl er voor het Forum al redelijk wat gesloopt is. Dus dat zijn echt wel verschillende trajecten.

De heer KELDER (PvdD): Ik geloof wel dat het twee verschillende trajecten zijn, dat heb ik ook zo benoemd. Namelijk omdat het nut van de RegioTram veel groter is dan van het Forum. Maar ik wil gewoon weten, en dat vind ik niet zo'n rare vraag, wat het kost om te stoppen. Wat zijn de baten en de kosten van stoppen met het Forum? Als blijkt dat het veel duurder is om te stoppen, dan snap ik dat, maar ik weet het gewoon niet. We zeiden eerder bij de tram ook dat het niet kon, maar achteraf bleek dat het wel kon. Ik wil ook weten hoe dat met het Forum zit. Dat is toch geen rare vraag?

De heer LUHOFF (D66): Dat is geen rare vraag en we hebben die vraag als raad ook gesteld en daar bij de begroting 2012 ook antwoord op gekregen.

De heer KELDER (PvdD): Ja, maar die vraag is ook gesteld over de tram. Dat bleek later ook te kunnen. Er is nu een nieuw college. Wellicht kan het college opnieuw gaan kijken.

De heer LUHOFF (D66): De cijfers over de tram waren echt anders.

De heer KELDER (PvdD): Oké, dan ga ik verder. Dierenwelzijn, duurzaamheid en ecologie: geen grote plek in het akkoord. Het feit dat er nu een CDA’er op deze zaken zit, deed onze steunfractie het ergste vrezen. U weet misschien dat onze relatie in de Eerste en Tweede Kamer met het CDA niet echt een beste is. Echter, wij hebben de heer Seton de afgelopen jaren niet alleen leren kennen als een sympathieke en behulpzame collega en een scherpzinnig debater, maar ook als iemand die oprecht zoekt naar de verbinding, een ware bruggenbouwer. Nu is het natuurlijk ook zo dat ook in agrarische kringen en in visserij-kringen steeds meer bewustzijn doordringt dat we op een andere, meer duurzame manier met de

aarde moeten omgaan, omdat het gevaar dreigt van bezwijkende ecosystemen met alle gevolgen van dien. Dat blijkt duidelijk in het voorbeeld van de verdwijnende bijen, die zo'n belangrijke rol spelen in de voedselvoorziening, dat ook vele landbouwers tegenwoordig zonder morren hun akkerranden volstoppen met fleurige bloemen.
Een van de eerste vragen die wij aan de heer Seton, straks wethouder Seton, zullen stellen is of hij in staat zal zijn om ervoor te zorgen dat braakliggende industriegebieden ingezaaid kunnen worden voor de biodiversiteit, wat tot nu toe volgens bepaalde regelgeving lastig bleek. We hopen dat hij in staat zal zijn een oplossing voor dit probleem te vinden.
Ten slotte, voorzitter, hoop ik op en verwacht ik een goede samenwerking tussen mijn partij, de overige oppositiepartijen en dit nieuwe college. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dat waren alle bijdragen van de kant van de raad. Zou ik bij u mogen informeren, ook met het oog op de tijd en het feit dat al die kleine kinderen het ook zo geweldig goed volhouden om dit debat te blijven volgen, of wij het debat hiermee afronden? En dat we overgaan tot de voordracht van de nieuwe wethouders? Ik kan u zeggen dat de wethouders Visser en Schroor, nu dat uw goedkeuring lijkt te hebben, aanblijven en dat zij niet opnieuw voorgedragen hoeven te worden en opnieuw benoemd hoeven te worden. Dan kunnen we overgaan tot de voordracht van nieuwe wethouders als gevolg van het ontstaan van drie vacatures.

2.c1: Voordracht nieuwe wethouders als gevolg van het ontstaan van drie vacatures

De VOORZITTER: Ik geef daarvoor achtereenvolgens het woord aan de heer Spakman, mevrouw Koebrugge en mevrouw Kuik. Het woord is allereerst aan de heer Spakman, PvdA.

De heer SPAKMAN (PvdA): Dank u wel, voorzitter. De PvdA wil graag voordragen voor de beide wethoudersposten die wij zullen gaan krijgen: de heer Roeland van der Schaaf en de heer Dig Istha.

De VOORZITTER: Dan is het woord aan mevrouw Koebrugge.

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Dank u wel voorzitter. Wij willen graag namens de VVD de heer Van Keulen voordragen als wethouder. Voor wie hem niet kent, dit is hem.

De VOORZITTER: En dan is het woord aan mevrouw Kuik van het CDA.

Mevrouw KUIK (CDA): Dank u, voorzitter. Het CDA draagt met trots de heer Jan Seton voor.

De VOORZITTER: Dank u wel.

2.c2: Rapport commissie Benoembaarheid wethouders

De VOORZITTER: Dan heeft voorafgaand aan deze vergadering een commissie, conform het reglement van orde artikel 6, de benoembaarheid onderzocht van deze voorgedragen wethouders. Die commissie bestond uit mevrouw Van der Vegt, de heren Bolhuis en Verhoef en ik kan aan de heer Bolhuis het woord verlenen.

De heer BOLHUIS (commissie Benoembaarheid wethouders): Ja, ik doe het even vanaf hier, voorzitter. Dank u wel. De commissie Benoembaarheid wethouders, bestaand uit mevrouw Van der Vegt, de heer Verhoef en ondergetekende, hebben inmiddels schriftelijk advies aan de raad uitgebracht. De commissie kwam unaniem, na beoordeling van de geloofsbrieven en alle bijbehorende stukken, tot de conclusie dat de heren Van Keulen, Seton, Van der Schaaf en Istha allen benoembaar zijn tot wethouder. Dat was het. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Bolhuis.

2.c3: Verkiezing en benoeming nieuwe wethouders

De VOORZITTER: Dan gaan wij nu over tot de stemming over de nieuwe wethouders. Ik benoem nu alvast, zoals ik u al zei, tot leden van het stembureau: de dames Dekker, mevrouw Postma en de heer Van

Rooij. Mevrouw Postma, heb ik begrepen, is bereid om als voorzitter van deze commissie te fungeren. Wij gaan dan nu, voorafgaand aan de beide stemmingen, de fracties de gelegenheid geven om zowel over de samenstelling van het nieuwe college als over het onderhavige voorstel over de wethouders een stemverklaring af te leggen. Wie heeft daaraan behoefte? Niemand?
Dan gaan wij nu tot de stemming over.
Ik zou de leden van de stem commissie willen vragen om de stemmen te tellen.

(Schorsing van 2 minuten)

De VOORZITTER: Ik kan u inmiddels meedelen dat de heer De Rooij om privéredenen de vergadering heeft verlaten. Ik heropen de vergadering.
Ik geef het woord aan mevrouw Postma voor de uitslag van de stemming over de nieuwe wethouders. Het woord is aan mevrouw Postma.

Mevrouw POSTMA (commissie stembureau): Dank u wel, voorzitter. Voor de benoeming van de nieuwe wethouders zijn 37 stembriefjes ingeleverd. De uitslag van de stemming is als volgt: de heer Van der Schaaf, 36 stemmen voor, 1 stem tegen. De heer Van Keulen 37 stemmen voor. De heer Seton 37 stemmen voor. De heer Istha 35 stemmen voor, 2 stemmen tegen. Dat betekent dat de heren Van der schaaf, Van Keulen, Seton en Istha zijn benoemd tot wethouders van de gemeente Groningen.

(Applaus)

De VOORZITTER: Ja, u klapt toch iets te vroeg, want volgens de gemeentewet hebben deze vier personen tien dagen de tijd om over hun benoeming na te denken en hun beslissing aan de raad kenbaar te maken. Ik hoop eigenlijk, ook met uw enthousiaste applaus, dat zij bereid zijn om mij nu te laten weten dat zij hun benoeming aannemen. Ik kijk even naar de heer Istha. Dat is het geval. Ik kijk naar de heer Van der Schaaf. Dat is het geval. De heer Van Keulen. Dat is het geval en de heer Seton eveneens. Dan mag u gewoon nog een keer voor ze klappen.

(Applaus)

De VOORZITTER: Dan nodig ik deze vier heren uit om naar voren te komen, hier voor mij te komen staan, zodat de eed en drie keer de belofte kan worden afgelegd. Ik zou iedereen willen verzoeken om daarbij te gaan staan, voor zover u dat mogelijk is.
Ik ga zo dadelijk de tekst van de eed en de belofte voorlezen. Daarna zal ik u allen aankijken. Ik begin bij de heer Van Keulen. Ik hoop dat u dan wilt zeggen: ‘dat verklaar en beloof ik’, in het geval van de eerste drie personen die ik dan aan de beurt zal laten en ‘zo waarlijk helpen mij God almachtig’ in het geval van de heer Seton.
“Ik zweer of ik verklaar dat ik, om tot wethouder benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer of verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer of beloof dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als wethouder naar eer en geweten zal vervullen.”

De VOORZITTER: De heer Van Keulen.

De heer VAN KEULEN (VVD): Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: De heer Van der Schaaf.

De heer VAN DER SCHAAF (PvdA): Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: De heer Istha.

De heer ISTHA (PvdA): Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: De heer Seton.

De heer SETON (CDA): Zo waarlijk helpen mij God almachtig.

De VOORZITTER: Dan feliciteer ik u heel hartelijk met uw benoeming, met het afleggen van de eed, de verklaring. Ik hoop dat u heel veel werkplezier mag beleven in de allerbeste verhoudingen hier op het stadhuis. Dat wens ik u toe.
Ik heb een bloemetje voor u. Ik hoop dat u het goed vindt dat we nog even met de vergadering verdergaan, zodat uw kinderen, want ik weet dat ze deels ook van uzelf zijn, grotendeels geloof ik zelfs, nog een beetje op tijd naar bed kunnen. Daar voel ik me dan toch ook weer verantwoordelijk voor.
Alstublieft. U mag uw plaatsen, de wethoudersplaatsen, innemen en iedereen kan weer gaan zitten.
Dan gaan wij verder met de vergadering. Ik zal nu als voorzitter van het centraal stembureau opvolgers benoemen voor twee van de drie raadsleden die wethouder zijn geworden. De vacature Van der Schaaf wordt over twee weken tijdens de raadsvergadering van 14 november ingevuld. De geloofsbrieven van de kandidaat-raadsleden worden onderzocht door dezelfde commissie die ook de geloofsbrieven van de wethouders heeft onderzocht. Daar is ook al naar gekeken.

2.c4: Vaststelling tijdbestedingsnorm wethouders en ontheffing vereiste ingezetenschap

VOORZITTER: Dan gaan wij eerst nu de tijdbestedingsnorm van de wethouders vaststellen op basis van artikel 36, lid 4 van de gemeentewet. En wij gaan vaststellen, althans, u gaat hopelijk vaststellen, de ontheffing van het vereiste ingezetenschap op basis van artikel 36a, lid 2 van de gemeentewet.
Kunnen wij dat gaan doen? Geen behoefte om ten aanzien van deze punten nog stemverklaringen af te leggen? Kunt u dan instemmen met hetgeen u op deze beide punten is voorgelegd? Willen degenen die dat willen doen hun hand opsteken? Volgens mij constateer ik dat de hele raad, alle leden van de raad hun hand opsteken, waarmee aldus is besloten.

2.d1: Rapport commissie Onderzoek geloofsbrieven nieuwbenoemde raadsleden

De VOORZITTER: Dan zijn inmiddels de geloofsbrieven onderzocht. Kunt u zien hoe snel dat gaat, maar toch heel zorgvuldig. Er is inmiddels sprake van het feit dat ik aan de heer Bolhuis het woord kan geven om ons de uitkomst van dit onderzoek mee te delen.

De heer BOLHUIS (commissie geloofsbrieven): Ja, dank u wel, voorzitter. De commissie, ook weer bestaande uit mevrouw Van der Vegt, de heer Verhoef en ondergetekende, heeft de geloofsbrieven en bijbehorende stukken van de heren Bernard Koops, CDA, en Rolf Koops, VVD, in orde bevonden en adviseert ook om deze heren toe te laten tot leden van de gemeenteraad. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dan kan in een tweetal vacatures worden voorzien op basis van het onderzoek van de geloofsbrieven met een benoeming van twee keer een heer Koops. Maar wij maken heel duidelijk onderscheid tussen Rolf en Bernard Koops. Ik stel u voor om op deze wijze in de vacatures binnen de gemeenteraad te voorzien. Ik zie dat u daarmee kunt instemmen.

2.d2: Installatie nieuwbenoemde raadsladen

De VOORZITTER: Dan nodig ik de beide heren Koops uit om naar voren te komen om een keer de eed en een keer de belofte af te leggen. Willen de heren Koops, met hulp van de bode, alstublieft voor mij komen staan? Ik verzoek iedereen weer om te gaan staan.
Ik ga zo dadelijk opnieuw de tekst, dit keer de eed en belofte van raadsleden, voorlezen en dan kijk ik als eerste de heer Koops van de VVD aan. Die gaat de belofte afleggen, heb ik begrepen. Daarna de heer Koops die namens het CDA plaats mag nemen in deze raad. Die gaat de eed afleggen.
“Ik zweer of verklaar dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer of verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer of beloof dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het gemeentebestuur naar eer en geweten zal vervullen.”

De VOORZITTER: Allereerst het woord aan de heer Koops van de VVD.

De heer KOOPS (VVD): Dat verklaar en dat beloof ik.

De VOORZITTER: Dan het woord aan de heer Koops.

De heer KOOPS (CDA): Zo waarlijk helpen mij God almachtig.

De VOORZITTER: Ik feliciteer u van harte met de toetreding tot de gemeenteraad. U weet hoe mooi en dankbaar het werk is en u mag dat hopelijk gaan ervaren. Van harte gefeliciteerd. Ook in dit geval zou ik willen vragen om nog even met de felicitaties te wachten. U kunt uw plaatsen in deze raad innemen. Dan gaan wij verder met de agenda.

3. **Mondelinge vragen en interpellaties** (*n.v.t.)*

4. **Initiatiefvoorstellen** (*n.v.t.)*

5. **Ingekomen stukken**

5.a: Lijst met ingekomen collegebrieven

LIJST VAN ONTVANGEN COLLEGEBRIEVEN VOOR DE RAAD VAN 31 OKTOBER 2012

Nr.	Onderwerp	Ontvangen d.d.	Advies/afhandeling
1.	Toekomst Europese structuurfondsen	27-09-2012	via cie. F&V
2.	Aankoop Arriva-terrein	27-09-2012	via cie. R&W
3.	Kennisgeving heroverweging ontheffing Peizerweg 132	27-09-2012	via cie. R&W
4.	Bezuiniging zelforganisaties	27-09-2012	via cie. O&W
5.	Rapportage acquisitie	27-09-2012	via cie. R&W
6.	Regionale Uitvoeringsdienst (milieutaken); deelname in gemeenschappelijke regeling	27-09-2012	via cie. F&V
7.	Aanbiedingsbrief - MJP 2012 Parkeerbedrijf (***vertrouwelijke bijlagen)***	27-09-2012	via cie. B&V
8.	Oosterhamrikkade noordzijde (***vertrouwelijke bijlagen***)	28-09-2012	via cie. R&W
9.	Verzoek tot uitstel aanleveren ontwerpbegroting 2013	02-10-2012	via cie. F&V
10.	Uitnodiging deelname actie Echte Held kiest Statiegeld bij 4Mijl van Groningen	03-10-2012	via cie. B&V
11.	Veiligheid Euroborg	04-10-2012	via cie. F&V
12.	Voorstel homomonument	04-10-2012	via cie. O&W
13.	Uitvoering Raadsbesluit O2G2	05-10-2012	via cie. O&W
14.	Regionaal Beleidsplan Noord-Nederland / wensen en bedenkingen	05-10-2012	via cie. F&V
15.	Plan ‘Oog voor Nieuwe Detailhandel’	05-10-2012	via cie. W&I
16.	Evaluatie proef kleine bootjes	05-10-2012	via cie. B&V
17.	Informeren over splitsingen in appartementen	05-10-2012	via cie. R&W
18.	Kwijtschelding	05-10-2012	via cie. F&V
19.	Programma publieke dienstverlening; evaluatieonderzoek websitegebruik	05-10-2012	via cie. F&V
20.	Besluit verzelfstandiging Muziekschool voor fusie met Kunstencentrum	05-10-2012	via cie. O&W

21.	Uitkomsten onderzoek Mulier-Instituut ruimtebehoefte sport	11-10-2012	via cie. O&W
22.	Ontwerpbestemmingsplan Oostelijke Ringweg, Groningerweg	11-10-2012	via cie. R&W
23.	Voorontwerpbestemmingsplan 'Ruskenveen'	11-10-2012	via cie. R&W
24.	Voortgang uitvoering visiedocument "Op naar schoolgebouwen van de toekomst"	12-10-2012	via cie. O&W
25.	Evaluatie regensensor Oosterbrug	12-10-2012	via cie. B&V
26.	Informatie over voortgang verbeteren binnenklimaat en energiehuishouding van schoolgebouwen in het Primair en Speciaal Onderwijs	12-10-2012	via cie. O&W
27.	Voortgang moties en toezeggingen begroting 2013	12-10-2012	via alle commissies
28.	Second opinion omvang voorziening van 40 miljoen euro	12-10-2012	via cie. F&V
29.	Voortgang van Renovatie Kardinge fase 2 naar 'Sportcentrum Kardinge Duurzaam bewegen'	12-10-2012	via cie. O&W
30.	Bijeenkomst raad/informateurs	16-10-2012	Tkn.
31.	Voortgang formatie college gemeente Groningen	17-10-2012	Tkn.
32.	Voornemen tot besluit stopzetten lopende aanbesteding RegioTram	17-10-2012	via cie. B&V
33.	Voortgangsrapportage 2012-II	18-10-2012	via alle commissies
34.	Uitvoeringsplan opheffen autoparkeerplaatsen ten behoeve van fietsklemmen	18-10-2012	via cie. B&V
35.	Aanpak huiselijk geweld	18-10-2012	via cie. O&W
36.	Informatie m.b.t. de start pilot maatschappelijke participatie	18-10-2012	via cie. W&I
37.	Voorkomen voortijdig schoolverlaten: Traject voor de Toekomst	18-10-2012	via cie. O&W
38.	Voortgang uitvoeringsprogramma energie	18-10-2012	via cie. B&V
39.	7de Voortgangsrapportage bezuinigingen 2011-2014	19-10-2012	via alle commissies
40.	Afronding Europees project Smart Cities	25-10-2012	via cie. F&V
41.	Informatie over de situatie rond inburgering en educatie	25-10-2012	via cie. O&W
42.	Ondersteuning ex-AMV's 2013	25-10-2012	via cie. O&W
43.	Gunning Europese aanbesteding vervoer (Wmo en Wsw)	25-10-2012	via cie. O&W
44.	Verlicht kunstwerk Oude Boteringestraat	25-10-2012	via cie. O&W

VOORZITTER: Ik stel voor de door het college opgelegde geheimhouding, artikel 25 gemeentewet, ten aanzien van een aantal bijlagen bij briefnummers 7 en 8 te bekrachtigen. Zijn er verder nog vragen of opmerkingen? Dat is niet het geval. Dan wilt u hopelijk ten aanzien van de ingekomen collegebrieven besluiten zoals aan u is voorgelegd. Aldus gebeurd. Dat kan ook, begrijp ik, wat betreft de lijst van de ingekomen overige stukken.

5.b: Lijst met overige ingekomen stukken

LIJST VAN ONTVANGEN OVERIGE INGEKOMEN STUKKEN VOOR DE RAAD VAN 31 OKTOBER 2012

Nr.	Afzender	Ontvangen d.d.	Advies/afhandeling
1.	Dhr. W. Reneman, Afschrift brief aan wethouder de Vries m.b.t. openstelling van openluchtbad De Papiermolen	25 september	Tkn.
2.	Dhr. R. Bosma, griffier gemeente Loppersum, Afschrift motie aardbevingen Noord Groningen.	26 september	Tkn.
3.	Gemeentelijke ombudsman Groningen, Afschrift rapport aan College over klachtenonderzoek dienst RO/EZ	26 september	Tkn.
4.	Stichting Samenwerkingsverband Familierecht, Aanstaande jeugdhulp via gemeenten	26 september	Tkn.
5.	Bewoners Planetenlaan, 2 brieven en 3-tal lijsten met handtekeningen van bewoners appartementencomplex Planetenlaan nr. 29 t/m 201 m.b.t. toegenomen verkeersonveiligheid	27 september	Tkn. via cie. B&V
6.	Gemeente Weststellingwerf, Motie wettelijke kaders aangaande verordening leerlingenvervoer op kosten van de gemeente	27 september	Tkn.
7.	Belangenvereniging MEER-dorpen, fietspad Engelberterweg/ hoofdweg	27 september	Tkn. via cie. B&V
8.	Wethouder E. Pastoor, Indienen ontslag	27 september	Tkn.
9.	Wethouder K. Dekker, Indienen ontslag	27 september	Tkn.
10.	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Inkomensgrenzen in de Wmo	28 september	Tkn. via cie. O&W
11.	Bedrijvenpark Rengers, Begroting 2013	28 september	Tkn. via cie. W&I
12.	Mw. N. Maalsté, aanpak en essay coffeeshopproblematiek	1 oktober	Tkn. via cie. B&V
13.	C. Rippen van www.gemeenteanalyse.org, Hulpmiddelen D66 begroting 2013 Groningen	1 oktober	Tkn.
14.	Programmabureau Regio Groningen-Assen, RegioTram	1 oktober	Tkn. via cie. B&V
15.	Dhr. Lauxen, Doorgest.: Mijn laatste verzoek om een afspraak	1 oktober	Tkn. via cie. O&W
16.	Wethouder F. de Vries, Indienen ontslag	2 oktober	Tkn.
17.	Gedeputeerde Staten van Groningen, RegioTram	3 oktober	Tkn. via cie. B&V
18.	Vereniging Groen Noordenveld, Regio Groningen-Assen ontwikkeling woningbouwplannen	8 oktober	Tkn. via cie. R&W
19.	Gemeente Achtkarspelen, Motie leerlingenvervoer	9 oktober	Tkn.
20.	Belangenvereniging MEER-dorpen, 30-kminrichting Engelbert / Middelbert	11 oktober	Tkn. via cie. B&V
21.	Mw. E. Westerhof, RegioTram	15 oktober	Tkn. via cie. B&V
22.	Buurtvereniging Herepoort, Kopie van de brief aan college m.b.t.	15 oktober	Tkn. via cie. R&W

	Studentenhuisvesting		
23.	Platform Stoker & Brander, Voorstel algeheel parkeerverbod en lucratief parkeren P4 achter de Euroborg	15 oktober	Tkn. via cie. B&V
24.	Noordelijk Overleg Lefier, Herstel vertrouwen RvC-Lefier	16 oktober	Tkn. via cie. R&W
25.	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Aanpassing uitkeringsduur Appa	18 oktober	Tkn.
26.	Bewoner Stoker/Brander, Parkeermogelijkheid bewoners Stoker/Brander en situatie Europapark	23 oktober	Tkn. via cie. B&V
27.	Buurtoverleg Professorenbuurt, Ontwikkelingen Oosterhamrikkade	23 oktober	Tkn. via cie. R&W
28.	Consumentenplatform Openbaar Vervoer, Aandacht voor de bereikbaarheid van Groningen	29 oktober	Tkn. via cie. B&V
29.	Coöperatieve Vereniging van Eigenaren Winkelcentrum Paddepoel, RegioTram	29 oktober	Tkn. via cie. B&V
30.	Gemeentelijke Ombudsman, Afschrift van rapport aan College over klachtenonderzoek dienst SOZAWE	30 oktober	Tkn.

De VOORZITTER: Aldus besloten.

6. Conformstukken

6.a: Vaststelling koopzondagen restant 2012 en 2013 GR12.3286137

De VOORZITTER: Ik heb begrepen dat er bij de ChristenUnie en CDA behoeft is om een stemverklaring af te leggen. Het woord is allereerst aan de heer Verhoef van de ChristenUnie.

De heer VERHOEF (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter. Ja, in lijn met ons eerdergenoemde standpunt zullen wij deze vaststelling van de koopzondagen niet steunen. Wij zien in deze uitbreiding van de koopzondagen toch een druk op de kleine zelfstandige ondernemers die langer open moeten zijn voor hetzelfde geld. Verder zien wij in deze koopzondagen ook een opmaat naar de 24-uurseconomie. Daar zijn wij absoluut niet voor. We denken dat het juist goed is om ook een collectieve vrije dag te hebben, zowel voor de individuen als voor de samenleving in haar geheel. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dan is het woord voor mevrouw Kuik van het CDA.

Mevrouw KUIK (CDA): Dank, voorzitter. Wij zullen tegen de uitbreiding van extra koopzondagen stemmen.

De VOORZITTER: Dan heb ik begrepen dat de heer Sijbolts ook een stemverklaring wil afleggen? Of wilt u aangetekend hebben dat uzelf persoonlijk of uw hele fractie tegen is?

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Dat laatste, persoonlijk.

De VOORZITTER: Dan kan ik meedelen dat de heer Sijbolts geacht wil worden, zo dadelijk, nu meteen, want het is een conformstuk, tegen dit agendapunt 6a te hebben gestemd.
Kunnen de anderen instemmen met hetgeen is voorgelegd? Dat is het geval. Dan is aldus besloten.

6.b: ‘Groningen voor elkaar’ en ‘Jeugd: ieders zorg!’ GR12.3286148

De VOORZITTER: Ik begrijp dat er behoefte is bij de Stadspartij tot het afleggen van een stemverklaring door mevrouw Riemersma.

Mevrouw RIEMERSMA (Stadspartij): Dank u wel, voorzitter. Wij steunen dit liberaal getinte visiestuk van het college, maar wij zullen vooral bij de uitvoering letten op de rechtsbescherming. Vooral voor mensen die afhankelijk zijn… Mag ik even stilte?

De VOORZITTER: Ja, wij vinden ook uw kwalificatie 'liberaal getint' absoluut niet provocerend, dus u kunt uw stemverklaring vervolgen.

Mevrouw RIEMERSMA (Stadspartij): We gaan vooral letten bij de uitvoering van de visie op de rechtsbescherming van mensen die afhankelijk zijn van sociale voorzieningen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Verder geen behoefte aan stemverklaringen, had ik begrepen? Dan heb ik ook begrepen dat u kunt instemmen met hetgeen is voorgelegd. Aldus besloten.

6.c: Begrotingswijzigingen tweede kwartaal 2012 GR12.3316262

De VOORZITTER: Dit is rechtstreeks naar de raad gegaan. Ik heb begrepen dat u kunt instemmen met hetgeen is voorgelegd. Aldus besloten.

6.d: Verhoging limiet aan te trekken langlopende geldleningen 2012 GR 12.3274935

De VOORZITTER: Dit is ook rechtstreeks naar de raad gegaan. Er kan ook aldus worden besloten.

6.e: Bijzonder onderwijs in Groningen GR 12.3318044

De VOORZITTER: Bij PvdA en ChristenUnie is er behoefte aan het afleggen van een stemverklaring. Ook bij het CDA. De heer Moes verlaat even de zaal en dat doet de heer Koops ook. De heer Spakman.

De heer SPAKMAN (PvdA): Onze stemverklaring vervalt, voorzitter.

De VOORZITTER: De stemverklaring vervalt bij de PvdA. Dan de ChristenUnie, de heer Verhoef.

De heer VERHOEF (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter. Wij zijn heel blij met de afgesloten overeenkomsten, zowel met O2G2 als met het bijzonder onderwijs. Daarmee sluiten we een tijdvak af van veel ellende met O2G2. Wij willen het college bijzonder complimenteren met de wijze waarop en zorgvuldigheid waarmee u te werk bent gegaan in de overeenkomst met het bijzonder onderwijs. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan begrijp ik dat, met inachtneming van deze stemverklaring, de raad kan instemmen met hetgeen is voorgelegd. Dan is aldus besloten.

6.f: Voorbereidingsbesluit Vishoek, Hoekstraat en Muurstraat

De VOORZITTER: Ook daar kunt u besluiten zoals aan u is voorgelegd, heb ik begrepen. Dat is het geval? Aldus besloten.

7. 1-minuutinterventies

De VOORZITTER: Daar is niets aan de orde.

8. Discussiestukken

De VOORZITTER: Agendapunt 8, de discussiestukken, is komen te vervallen.

9. Sluiting

De VOORZITTER: Dan kunnen wij tot sluiting van deze vergadering overgaan en hebt u alle gelegenheid om zo dadelijk te gaan eten, maar vooral ook om felicitaties over te gaan brengen. De vergadering is gesloten.

(20.08 uur)